

החוק בארצות ערב

3

לקט של חוקים
ירדניים

חובט'י

ב ה ו צ א ת
מ פ ד ת
7 - ע 9

תוכן העניינים

מס' סד'	החוכן	מס' העמוד
1	החוק להסדרת המקורות הטבעיים 1 (חוק מס' 37 לשנת 1966)	
2	קננות הכרייה 39 (קננות מס' 131 לשנת 1966)	
3	קננות הפיקוח על מי-תהום 60 (קננות מס' 88 לשנת 1966)	
4	קננות המים של מפעל תעלה אל-ג'ור המזרחית (קננות מס' 89 (1966)	
5	קננות העניינים הכספיים של רשות המקורות הטבעיים 72 (קננות מס' 90 לשנת 1966)	
6	חוק הסדר הקרקעות והמים (חוק מס' 40 לשנת 1952) המעודכן עד לחוק מס' 5 לשנת 1967 78	

אנו, חוסיני הראשון מלך הממלכה
הירדנית ההאשמית, לפי סעיף
קטן (1) לסעיף 94 לחוקה, ועל
סמך החלטת מועצת השרים מיום
21.5.66, מאשרים, לפי סעיף 31
לחוקה, את החוק הזמני דלקמן,
ומצווים לפרסמו, להחילו באופן
זמני ולהוסיפו לחוקי הממלכה על
יסוד הבאתו בפני מועצת האומה
בישיבתה הראשונה:

חוק מס' 37 לשנת 1966

חוק (זמני) להסדרת ענייני המקורות הטבעיים*

סעיף 1 - חוק זמני זה ייקרא "חוק להסדרת ענייני המקורות
הטבעיים לשנת 1966", והוא ייכנס לתוקפו החל מיום
פרסומו בעתון הרשמי.

סעיף 2 - בחוק זה יהיו למונחים הבאים הפירושים שיוחדו להם
להלן, מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר:

1. "ממלכה" - הממלכה הירדנית ההאשמית.

2. "משלה" - ממשלת הממלכה הירדנית ההאשמית.

3. "מקורות טבעיים" - כל מקורות האצרות הטבעיים
שאינם חיים, מתכתיים ואל-מתכתיים,
הנמצאים על-פני הקרקע או בתוכה, או
במי החופין, בימים הפגזימיים או
בנהרות, וכמו-כן כל מקורות המים
העיליים ומי התהום, לרבות נהרות,
נחלים, ואדיות, אגמים, מאגרים,
בריכות, מעיינות ומי גשמים; ואדי
טבעי, וכמו-כן כל המתכות ועפרותיהן,
אבנים יקרות ומה שבגדר אבנים יקרות,
וכמו-כן אדמה, חומרי אבן ותולדיהם
המשמשים בעבודה בניה וריצוף, לרבות
אבנים המשמשות למטרות קישוט.

4. "רשות" - רשות המקורות הטבעיים שהוקמה לפי חוק זה

* פרסם בעתון רשמי מס' 1931 מיום 16.6.66

5. "מועצה" או "מועצת ההנהלה" - מועצת ההנהלה של רשות המקורות הטבעיים
6. "סגן יושב-הראש" - סגן יושב-ראש רשות המקורות הטבעיים הממונה לפי הוראות חוק זה.
7. "אדם" - כל יחיד ירדני שהגיע לבגרות ושאינו פטול-דין, וכמו-כן כל בית-עסק, חברה, אגודה, איגוד, מוסד, כפר, עירייה או שרות ממשלתי, או כל גוף בעל אופי משפטי.
8. "אגן מים" - חבל גיאוגרפי בממלכה המזין נהר או יובל ומי תהום ומה שמוגדר בתור שכזה לפי הוראות חוק זה.
9. "אזור מים" - אזור המוגדר בתור כך בתוך גבולות אגן מים לפי הוראות חוק זה.
10. "כח הידרואלקטרי" - כל הכוחות שאפשר להפיק ממים והמשמשים להנעת מכונות, להפיק חשמל ולפעולות הנעה אחרות.
11. "זיהום" - שינוי, סגולות המים הטבעיים, הכימיים או הביולוגיים במידה כזו שהן מגבילות או עלולות להגביל את התאמתם לשימוש.
12. "השקאה" - שימוש במים בקרקעות למטרות חקלאיות.
13. "אזור השקאה" - אזור כלשהו המוכרז על-ידי הרשות בתור אזור השקאה, ונמצאות בו בשפע כמויות מים שאפשר להפיק חזעלת מהם מבחינה כלכלית.
14. "אזור המפעל" - אזור מפעל חזעלת אלגור המצוי חית המצויין על המפה מס' לימ/18/1 שהעזוק המקורי ממנה מצוין לחוק זה ומהווה חלק ממנו, וכל אזור אחר שמועצת השרים חחליט מזמן לעמן בהמלצת הרשות שהוא נכלל במסגרתו ומהווה מפעל עומד ברשות עצמו.

15. "ממצל השקאה" - כל תעלה, סכר, חפירה, אפיק מיט או אפיק יבש, גדה, נש, מעבדה, בנין להסדרת מים או הטיחתם, באר, אמצעי להפקת מים, שאיבתם או דחיפתם, או עבודה משנית מכל סוג שהוא המשמשת להשגת מים, שאיבתם, העברתם והשימוש בהם למטרות השקאה.

16. "לוח חלוקת המים" - פנקס שבו ייקבע שיעור מכסות המים המוקצות לחלקות האדמה הנזכרות בו.

17. "סיווג קרקעות" - במה שנוגע לאזור מפעל תעלה אלגור המזרחית הסיווג הרשמי המחואר בכרך השלישי של הדו"ח הכללי על מפעל הירמוק ונהר הירדן לשנת 1955 או כל סיווג העתיד לבוא שייקבע על-ידי הרשות לקרקעות הכלולות בסיווג הנ"ל או לקרקעות שמראיהם השתנו לאחר אותו סיווג כחוצאה מעבודות חכנון טכניות שבוצעו על-ידי הרשות או כחוצאה מגורמים אחרים כלשהם. אשר למפעלי השקאה אחרים שמחוץ לאזור מפעל תעלה אלגור המזרחיים - הריהו הסיווג שייקבע על-ידי הרשות או התיקונים שזו תערוך בו.

18. "יחידה או יחידה חקלאית" - חלקת אדמה המושגת ממימי אזור המפעל או אזור אחר, שבולוחיה תוחמו או שהרשות תחחם אותם בחור יחידה אחת.

19. "משפחה" או "משפחה אריסים" - כל בני המשפחה המתכלכלים כולם תחת הנהלת איש אחד, בין שהם אבותיו או צאצאיו, אשתו, נשות צאצאיו, משרתיהם, קרוביו וכל אדם אחר שאותו איש אחראי מבחינה חוקית על הנהלת עניניו וכלכלתו.

19. "חוכר" - הרשות באזור המפעל או מישהו אחר, וכמו-כן האריס העוטק באריסות שהרשות חסכים לכך שיחכור מאחרים יחידה חקלאית אחת לפי הוראות חוק זה.

21. "מחכיר" - האדם או האנשים שלפי הוראות חוק

זה רשומה על שמו או על שמויהם
חלקת אדמה, חלקות אדמה או חלקים
מהן, הגמצאים בתוך אזור המפעל או
כל אזור אחר ושחוזר לפי הוראת
חוק זה.

22. "חוכר משנה" - האדם או האנשים החוכרים
מהחוכר יחידה חקלאית לפי הודאת
חוק זה.

23. "חקירה" - כל מחקר או מדידה אורית או
קרקעית באזור כלשהו שייקבע באישור
על-ידי סגן-יושב-הראש על-מנת לודא
הימצאות מחצבים או חומרי אבן בו,
לרבות סיור וכל המחקרים הכלכליים,
הטכניים והגיאולוגיים הקשורים בכך.

24. "חיפוש" - כל פעולה הקשורה במחקר, בחקירה
ובחיפוש מחצבים וחומרי אבן על-מנת
לודא את הימצאותם ולדעת את כמותם
וסוגם, לרבות חפירה ואנליזה, והמ-
חקרים המפורטים הדרושים.

25. "גילוי" - הודעה שמגיש המגלה לסגן יושב-
הראש על הימצאות מחצה או מחצבים
בכמות הנחשבת לניצול, במקום
שיוגדר על המפות הטכניות המאושרות
לאחר השגת היתרי חקירה או חיפוש
מחצבים מטעם הרשות הגונעת בדבר.

26. "מכרה" - כל מקום שמתבצעת בו פעולה כרייה
כלשהי לשם הפקת חומרי גלם טבעיים.

27. "מחצבה" - כל מקום שמתבצעת בו עבודת לשם
חציבת אבנים או תולדות.

28. מחצבים" - כל חומרי הגלם הטבעיים בעלי צורה
כלכלית, למעט נפט, גז טבעי וחומרי
אבן או תולדיהם הקשורים במכרות
או בטלילת כבישים וחומרי קישוח
כמו גרניט ושיש.

29. "פעולות כרייה או מחקרי כרייה" - כל עבודת
הנחוצה להפקת ולניצול של מחצבי אבן
או תולדיהם או כל הליך הקשור בכך.

לפי
לשב
צנה
ציה
ס
מק
י
י
אל
א
זשי
זמ
זמ
צב
לי
לע
לי
זמ
זק
רצ
זמ
י
א
זש
זמ
ש
ה
ע
נל
נל
נל
נל
ז
זמ
ז

לרבות חציבה ובנייה של מנהרות,
העלות מים, מאגרים, סכרים, העלות
גיקוז ומיכלים, וכמו-כן הנחת פסי
ברזל וצינורות, הרכבת מכוונות ובני-
יית מבנים, בין אם לשם פעולת הפקה
ובין אם למגורי העובדים, וכמו-כן
ניצול המחצבים, הכשרתם והכנתם
לשיווק.

30. "מקרקעין" - כל סוגי הקרקעות המפורטים בחוק
ובחקנות הקרקעות התקפים, וכל מי
החופין, המעינות, הנהרות והימים
הפנימיים.

31. "בעל היתר חקירה, רשיון חיפוש, תעודת גילוי
או זכות כרייה" - אדם שניתן לו היתר, רשיון
תעודה או זכות, לרבות כל מי שניתן
לו היתר, רשיון, תעודה או זכות,
כולו או חלקו בדרך ירושה, העברה,
ויתור או בכל דרך אחרת.

32. "החזקה" - החזקת קרקע או מים או שניהם לפי
שטר רישום.

"מחזיק" -

א. האדם או האנשים שעל שמו או על
שמותיהם רשומים הקרקע או המים
או שניהם לפי שטר רישום, ובלבד
שבמקרה של הימצאות כמה אנשים
הנושאים במשותף שטר רישום,
היה הרשות זכאית לראות אותם
כולם או מישהו מהם כאילו היו
מחזיק אחד לגבי מטרת ההקצאה.

ב. הוכר או חוכרי קרקעות המדינה
לפי חוזה חוקי שתקופתו אינה
פחותה משלוש שנים רצופות, אם
שוכנעה הרשות שהוא עסק בעבודות
פיתוח שהביאו לתוספת ניכרת
בחפוקה השנתית של הקרקע המוח-
כרת.

לאשר חוזים, להגיש תביעות משפטיות ולהגישן בטענות מסעמה בהליכים המשפטיים הקשורים בה או לכל מטרה אחרת את אחד מפקידי החביעה הכללית או למנות בה-כוח מיוחד לה ממונצ'ון הרשות או מחוצה לה.

סעיף 5 - הרשות כפופה לראש הממשלה והוא יהיה היו"ר שלה.

סעיף 6 - הרשות בחר גוף ממשלתי בלתי תלוי, שהוקם כדי לפעול בשם ומטעם הממשלה הירדנית ולפי חוק זה זכאית להפיק טובת הנאה מכל המחנות, ההכנסות, המלווח, האשראים וכל אמצעים כספיים מקומיים אחרים המקילים על פעולותיה ומפעליה, והיא רשאית ללווח באמצעות משכנתא או מכירת נירות ערן או אמצעים אחרים כלשהם שתאפשרו לה מההכנסות הצפויות של אחי מפעליה.

סעיף 7 - הרשות זכאית לנהל ולהחזיק את כל חפציה, ציודה ומכוניותיה בסדנאות שיוחדו עבורה ולהפיק טובת הנאה משרותי המוסדות האזרחיים והממשלתיים.

סעיף 8 - ימונה סגן יושב-ראש הרשות במשכורת ובמעמד של שר, על-ידי החלטת מועצת השרים ובהסכמת היוזם מלכותו, והוא יהיה אחראי על תכנון וביצוע המדיניות הכללית של הרשות והנהלת כל ענייניה, וחהיינה לו הסמכויות המוענקות לשר במשרדו. סגן יושב-ראש יהיה זכאי לאצול, למנהל הכללי או לכל פקיד או עובד ברשות, סמכות כלשהי מסמכת-ויותיו לפי צרכי העבודה.

סעיף 9 - מועצת הנהלת הרשות תורכב מראש הממשלה כיושב-ראש, ומהחברים;

1 - סגן יושב-ראש הרשות;

2 - מנהל מוסד המלווח החקלאי;

- 3 - סגן-שר הכלכלה;
- 4 - סגן-שר החקלאות;
- 5 - סגן-שר הפנים לעניינים העירוניים והכפריים;
- 6 - מנהל הקרקעות והמדירות;
- 7 - נציב שימונה על-ידי מועצת הפיחוח;

סעיף 10-א - המועצה תתכנס לפי הזמנה בכתב מיושב-ראש הרשות או סגנו, לפי בקשה בכתב שתוגש על-ידי ארבעה מחברי המועצה אל יושב-הראש, בה חובה-רנה הסיבות המחיבות את עריכת הכינוס.

ב - חמישה חברים לפחות יהוו מנין חוקי, וההחלטות תתקבלנה ברוב שלא יפחת מחמישה חברים מבין הנוכחים. היו הקולות שקולים, יכריע קולו של יושב-הראש.

ג - המועצה תתכנס בראשות יושב-הראש, ובמקרה של העדרו - בראשות סגן יושב-הראש, ובמקרה של העדר שניהם - תבחר המועצה יושב-ראש זמני לישיבה.

ד - המועצה רשאית להזמין מומחים, יועצים, פקידים או מפקחים על-מנת להיוועץ בהם, שיבואו להתכנסויותיה, אם תמצא זאת למתאים, מבלי שתהיה להם זכות הצבעה.

סעיף 11-א - כל חבר מחברי המועצה יקבל תגמול בשיעור של חמישה דינאר עבור כל ישיבה שיהיה נוכח בה, ויחתום על החלטותיה, ובלבד שהסכום שיקבל החבר לא יעלה על מאתיים דינאר בשנה אחת.

ב - שום חבר מחברי המועצה או שום פקיד מפקידי הרשות לא יהיה זכאי להפיק רווח ממפעל כלשהו ממפעלי הרשות או ממפעל או מקור כלשהו, הקשורים בה, או לעבוד באותם מפעלים או להפיק טובת הנאה מהם בכל צורה אחרת, למעט

המשכורות או החגמולים שיקבל במסגרת הגבולות
שצויינו במפורש בחוק זה או בחקנות כלשהן
שהוחקנו לפיו.

סעיף 12 - א - מועצת השרים תמנה בהמלצת מועצת ההנהלה מנהל
כללי לרשות, ובלבד שיהיה מהנדס בוגר אחד
המכללות ההנדסיות המוכרות ובעל הכישורים
והנסיון שמועצת השרים תראם כנחוצים. כמו-
כן, תקבע מועצת השרים את המשכורת ואת תנאי
העסקת המנהל הכללי בהמלצת מועצת ההנהלה.

ב - המנהל הכללי ישחמש בסמכויות שחונקנה לו
על-ידי סגן יושב-ראש הרשות בארגון הרשות,
בהנהלת פעולותיה וארגון משרדיה ומנגנוניה,
ומבלי להפר זאת הוא רשאי להשחמש בסמכויות,
ועליו למלא את החובות דלקמן:

1 - הכנת הצעת התקציב השנתי של הרשות לשם
הגשתה למועצה ארבעה חודשים לפחות לפני
חילת שנת הכספים. המנהל הכללי יבטיח
בשביל ההצעה את הכספים שיוקצו על-ידי
הממשלה עבור הרשות ואת הכספים הצפויים
ממקורות אחרים כמו מתנות, מלוות לאומיים
וזרים.

2 - ביצוע החלטות במועצה.

3 - תאום העבודה בעל מפעלי הרשות, הבטחת
הפעילות שיתוף הפעולה והתאום בין כל
המחלקות, המדורים והיחידות של הרשות.

4 - שמירת הפנקסים הדרושים לפרוט העבודות,
המצאי, הדרישות, ההכנסות והוצאות של
הרשות, הכנת דינים-וחשבונות שנתיים
והגשתם למועצה.

5 - הכנסת הדינים-והחשבונות שמועצת ההנהלה
חייבת להגישם למועצת השרים לפי הזראות
חוק זה.

6 - הנהלת ענייני הפקידים, המעבידים והפועלים
של הרשות.

7 - עריכת הצעות להקנות הדרושות לשם ביצוע
הזראות חוק זה, והגשתן למועצה.

סעיף 13 - המועצה חמנה בהמלצה סגן יושב-הראש * עוזרים למנהל הכללי את מנהלי המחלקות וראשי המדורים של הרשות, ובלבד שמנהלי המחלקות הטכניות שביניהם בני-סמך, ומוטב כאלה שכבר עסקו בעבודות התמחותם ונשאו באחריות לגביה. המועצה תקבע את המשכורת ותנאי ההעסקה של כל אחד מהם. מנהלי המחלקות וראשי המדורים ישתמשו בסמכויות וימלאו את התובות שיקבע להם סגן יושב-הראש.

סעיף 14 - הרשות תהיה אחראית על:

א - החווית מדיניות מים לממלכה והגשחה למועצת השרים לשם אישורה, ובלבד שמטרת מדיניות זו תהיה ראשית כל שמירת זכויות הממלכה הטבעיות והמדיניות במקורות המים, פיתוחם, שמירתם ואחזקתם לשם הפקת טובת הנאה מהם למטרות שונות, וכל זאת לשם העלאת הרמה הכלכלית, החברתית והבריאותית בממלכה.

ב - החווית מדיניות לפיתוח וניצול אוצרות המהצ-ביס והאבן בממלכה בשיתוף עם הרשויות הנוגעות בדבר, והגשחה למועצת השרים לשם אישורה.

ג - השבחת הקרקעות בתוך אזורי מפעלי ההשקאה, השקאתן וחלוקתן ליחידות חקלאיות לפי האופי הטופוגרפי והאקלימי של האזור וסוג האדמה, שיתוף פעולה עם משרד החקלאות בקביעת השיטה החקלאית בכל אזור, ופיתוח החקלאות בו.

ד - הרשות תשתף פעולה עם משרד הבריאות בכל העניינים המשותפים הנוגעים למחקרים ראשוניים ובמקרים הכנתיים הקשורים בבחינות בריאותיות הנוגעות לחכנונים המפורטים במפעלי השיכון, ההשקאה וגידול צמחים המחייבים היתר מטעם משרד הבריאות, ובעניינים אחרים.

ה - ארגון והכוונת חפירת בארות ארטזיות, פרטיות וציבוריות, וקדוח מקורות מי תהום על-ידי רישום כל בעלי המחפרים, הקבוצות העוסקות בחפירת הבארות, אמצעי החפירה והשגת המידע הקשור בפנקסי החפירה ומידע אחר הקשור בהרכב שכבות הקרקע שבהן מצטברים המים. שום אדם

* תיקון עפ"י חוק מס' 74 לשנת 1966

לא יהיה רשאי לעסוק בעבודת חפירה אם אינו רשום אצל הרשות.

ו - על הרשות לסייע לכפרים ולעיריות ולהגיש את השרותים להם במסגרת אפשרויותיה, כדי להבטיח לחושניהם את צרכי המים שלהם למטרות שתייה, שימוש ביתי וענייני העיריה, וכמו-כן כדי להיפטר מהמים המזוהמים, מי השטפונות והשפכים ולהפיק תועלת מהם באופן האפשרי הטוב ביותר, ובלבד ששרותים אלה יכללו שרטוט, תשריטים ומיפרטים לרשתות המים והצינורות, השגחה על ביצועם והגשת ההצעות הדרושות לאחזקתם ולהפעלתם באופן האפשרי הטוב ביותר, וזאת בשיתוף עם משרד הפנים לעניינים העירוניים והכפריים.

ז - הגשת השרותים הטכניים והייעוציים-כל אימת שאפשר-למטרות כרייה, לרבות תכנון, מיפרטים, והדרכה טכנית ביחס לציוד, המכשירים, דרכי ההנהלה, המימון והאחזקה הטובים ביותר וכך בעניינים אחרים.

ח - הכנת דינים-וחשבונות מדויקים בענין מפעלי המים והמכרות שהוחלט על ביצועם, התווית תוכנית לביצועם ופירוט הוצאותיהם ושאר העניינים הקשורים בהם.

ט - נקיטת צעדים להקמת וביצוע מפעלי מים ומכרות שההקצבות עבורם הוכנסו בחקציב הרשות, או שיש לגביהם אפשרויות כספיות באופן המניח את דעת הרשות.

י - כל סמכות אחרת שתוענק לה או כל אחריות אחרת שתוטל עליה, על-ידי מועצת השרים.

סעיף 15 - לרשות יהיה חקן מיוחד לפקידים, ועל המסווגים מביניהם תחולנה הוראות חוק הגימלאות האזרחי מס' 34 לשנת 1959 על התיקונים שחלו ויחולו בו, כמו-כן תחולנה עליהם הוראות תקנות השרות האזרחי מס' 23 לשנת 1966 או כל חתיקה שתבוא במקומם. אשר לפקידים הבלתי מסווגים ולעובדים, תהיינה לרשות תקנות מיוחדות שתתקנה לפי הוראות חוק זה, ותיקבענה את אופן מינויהם, הגדרת זכויותיהם ודרגותיהם, פיטוריהם, סיום שרותם, פיצויים וכל

העניינים האדמיניסטרטיביים הקשורים בהם, ובלבד שתקנות אלה תהיינה- במידת האפשר- בכפוף לתנאי ההעסקה במוסדות הממשלתיים האחריים.

סעיף 16 - א - לרשות מלוא הסמכויות במה שנוגע להקצאה ולשימוש במי תהום ומים עיליים שפיתוחם יתבצע בהשגחת הרשות.

ב - אין להעביר מים מאגן מים אל מחוצה לו.

סעיף 17 - הרשות לא תהיה רשאית להעביר מים מאזור מים אחד לאזור מים אחר בתוך האגן, אלא בהסכמת מועצת השרים ולאחר מחקר והערכה ממציים בדבר הזדקקות אותו אזור למקור המים שמציעים לשנות את אזור הפקח התועלת ממנו, והתועלת שתופק ממנו.

סעיף 18 - למטרות חוק זה, לפי המלצת הרשות ובהסכמת מועצת השרים, תחולק הממלכה לחבלים גיאוגרפיים שכל אחד מהם ייקרא "אגן מים". כל אגן מים יחולק לחלקים שכל אחד מהם ייקרא "אזור מים", ויודיעו עליהם בעתון הרשמי.

סעיף 19 - לרשות זכות הפקעה והחזקה מיידית של הקרקעות או מכסות המים או שניהם גם יחד הנמצאים בתוך אזור המפעל או בכל אזור מפעל השקאה אחר, אם יהיה צורך בכך, וכל זכויות טובת הנאה אחרות, הקשורות בקרקע או במים, בין אם על-ידי תפיסה מוחלטת תמורת פיצויים, ובין אם על-ידי חכירה לתקופה שתמצא לנכון, ויש לרשות זכות קביעת חכירה לכל תקופה או תקופות אחרות הנחוצות לדעתה, ולהגשמת מטרה זו ינהגו לפי הסדר הבא בשומת שווי או דמי הקרקעות, והמים אשר מעליהם, שיוחלט לתפסם:

א - שומת שווי הקרקעות או מכסות המים או שניהם גם יחד או כל זכויות טובת הנאה בהם או שומת דמי החכירה ייעשו על-ידי ועדה שתיקרא:

"ועדה שומת המקרקעין" והמורכבת משופט שימונה על-ידי המועצה המשפטית, ושדרגתו אינה נמוכה

מדרגת נשיא בית-משפט בערכא ראשונה - כיושב-ראש, ומשני חברים אחרים בעלי נסיון שימונו על-ידי מועצה השרים בהמלצת הרשות, הרשות רשאית להתקין תקנות שתהיינה כפופות לה הועדה או הועדות לשומת שווי הקרקעות, העצים והמים ונכסי דניידי או דלא דניידי כלשהם.

ב - ועדה זו תבקר ותבדוק את הקרקעות או מכסות המים שנחפסו וחשום את שוויים. ועדות אלה רשאיות להיועץ בכל גוף או יחיד כדי להגיע לשיעור שווי הקרקעות מבלי להתחשב בכל עליית מחירים בקרקעות שנבעה מהקמת מפעל תעלת אלגזר המזרחים או מפעלי השקאה אחרים שהוקמו או שיוקמו, או מפעלים אחרים שאינם מפעלי השקאה, והיא רשאית אחר-כך לתת החלטות על השומה ברוב קולות.

ג - יושב-ראש ועדת השומה יתלה מודעה, על החלטות הועדה בדבר השומה, במשך חמישה-עשר יום במקום בולט בכפר בו נמצאים הקרקעות והמים שנחפסו. העתק ממנה יימסר לסגן יושב-הראש והעתק אחר למולתאר הכפר. הרשות וכל מחזיק יהיו זכאים לערוך על החלטת הועדה בדבר השומה תוך חמישה-עשר יום, מיום סיום מועד ההודעה. חלף אותו מועד ולא הוגש ערר על השומה, תיעשה השומה החלטית. לרשות יועברו כל המקרים הגורמים לשוני בשומות של העצים, היבולים העונתיים והבניינים בתקופה שחלה לאחר השומה הראשונה ועד מועד מסירת היחידות לבעלים החדשים. הרשות תרכיב ועדה או ועדות מיוחדות למטרה זו, והחלטות הרשות בנידון תיחשבנה כמחייבות את כל הנוגעים בדבר.

ד - הערר יוגש לוועדת הערר שתורכב משופט שימונה על-ידי המועצה המשפטית ושדרגתו אינה נמוכה מדרגת נשיא בית-משפט לערעורים כיושב-ראש, ומשני חברים אחרים שימונו על-ידי מועצה השרים על-סמך המלצת הרשות.

ה - בשעת דיון בערר כלשהו שהוגש לה, רשאית ועדת הערר, אם תמצא זאת לנכון, ללכת אל מקום הקרקעות או מכסות המים שהוגש ערר על שומתם ולערוך בדיקה בהם. היא רשאית להיוועץ באדם, שלדעתה תפיק תועלת מנסיונו, ולבדוק מסמכים או תעודות כלשהם, על-מנת להגיע לשוויים

האמיתי של הקרקעות, מכסות המים או הזכויות האחרות, ובלבד שלא חלקה בחשבון שום עלייה במחירים שנבעה מהמפעל, והיא רשאית לתת את ההחלטה הדרושה, והחלטתה תהיה סופית, בין אם נחקבלה פה אחד או ברוב קולות.

ו - בשעת הגשת בקשה הערר על הצורך להפקיד אצל חשב הנפה סך חמישה דינארים ירדניים כפקדון עבור כל חלקה שהגיש ערר על שומתה. נדחה עררו, ייחשב סכום הפקדון כהכנסה לחשבון הרשות. החברר שהוא צודק, בעררו, יוחזר סכום הפקדון למשלמו. אי-חשלוס הפקדון יחייב את דחיית הערר.

ז - השווי הנשום של הקרקעות, מכסות המים או הזכויות האחרות שנחפסו, ייחשב כמחיר קרן יציב במפעל, ושווי זה יירשם אצל הרשות בפנק-סים מיוחדים ויחייב את כל האנשים.

ח - מיד כשיקבל הודעה מהרשות, יכין מנהל מחלקת הקרקעות והמדידות מפות רישום קרקעות, לאזור המפעל ולאזור מפעל השקאה אחר כלשהו, כשמש-ומנים עליהן גבולות היחידות, התעלות הראש-יות, רשתות החלוקה וכל המשקים הציבוריים והפרטיים כפי מה שקבעה הרשות תוך ביטול כל רישומי הרישומים הקודמים, ויוציא שטרות חדשים על שמות בעלי הקרקעות הקודמים שהוקצו להם קרקעות בתוך אזור המפעל או באזורי מפעלי השקאה אחרים, כשהם פטורים מאגרות ומבוליים, ויוציא שטרי רישום פטורים מאגרות ומבוליים על שם הרשות עבור יחידות הקרקעות הנוחרות שנחפסו בהחאם להוראות חוק זה. הרשות תהיה פטורה מכל אגרות עסקות רישום הקרקעות המפן-רטות בטבלה הנספחת לחוק אגרות רישום הקרקעות מס' 26 לשנת 1958 או בכל תיקון שחל עליו אחר-כך; כמו-כן תהיה פטורה ממיסי בולי ההכ-נסה שידבקו על עסקות אלה וכמו-כן תהיה הרשות הרשות פטורה מאגרות הערר או מכל אגרות אחרות.

ט - לרשות זכות רכישה של כל קרקע מאת המחזיק הרוצה למכור את כל זכויות החזקתו ביחידה, ובלבד שדמי הרכישה שתשלם הרשות לא יעלו על השווי של היחידה שועדת השומה שמה אותה

בתוספת שווי ההשבחות שבוצע ביחידה במאמציו הפרטיים לאחר שהוקצתה לו או בניכוי שווי הפחת שחל על היחידה כתוצאה מהזנחת המחזיק או מסיבות אחרות כלשהן. לא רכשה הרשות את היחידה החקלאית, למחזיק הזכות למכור את יחידתו החקלאית בהסכמת הרשות לכל חקלאי מבין אלה שאינם בעלי יחידות חקלאיות באותו אזור, במסגרת הוראות חוק זה. החלטת הרשות במקרה של סרוב תהיה ניתנת לטיעון בפני בית-המשפט הגבוה לצדק.

י - על סמך הוראות חוק זה, רשאים המחזיקים שעל שמוניהם רשומות יחידות חקלאיות באזור מפעל השקאה, להחכיר לרשות, אם תרצה בכך, את היחידות שאינם רוצים לנצלן, לתקופה שלא תעלה על 33 שנה (הניתנת לחידוש על-ידי בקשה מטעם הרשות לכל תקופה או תקופות גוספות שתמצא הרשות לנכון) בדמי חכירה שיוסכם עליהם בין הרשות והמחזיק, החוכר ישא במחיר המים; לא חכרה הרשות, רשאי המחזיק באישור הרשות, להחכיר את היחידה החקלאית לכל חקלאי אחר מבין אלה שאינם בעלים של או אינם מחזיקים ביחידה חקלאית או יחידות חקלאיות באזור מפעל השקאה. החלטת הרשות במקרה של סרוב תהיה ניתנת לטיעון בפני בית-המשפט הגבוה לצדק. כמו כן רשאי המחכיר למכור לרשות את הקרקע שהוחכרה לה בכל זמן תוך תקופת החכירה, אם תרצה הרשות בכך, במחיר שיוסכם עליו.

כ - כל החובות, המיסים, האגרות, נכסי המירי, הוצאות מפעלי השקאה הקטנים שהקימה הממשלה בואדיות הצדדים וחובות אחרים המגיעים מקרקע כלשהי השוכנת בחוף אזור המפעל או מפעלי השקאה אחרים לפני תחילת חוק זה או אחריה, ינוכו משווי ההון של קרקעות המחזיק או החייב וישולמו מהרשות לנושה בחשלומים לשיעורין. חוץ תקופה שלא תעלה על עשר שנים, בריבית של 4% עלה שווי החוב על שווי ההון, רשאי הנושה לתבוע את החייב על התוספת.

סעיף 20 - הרשות תקבע את היחידות החקלאיות באזור המפעל כדלקמן:

א - בשעה קביעה שטח יחידות השלחין החקלאיות וצורתן, יהיה המינימום של שטח יחידה אחת 30 דונם בקירוב מסוג א' או ב' ו-50 דונם בקירוב מסוג ג'. מכסימום שטח היחידה יהיה 200 דונם שלחין. אסור בשום פנים ואופן לחלק יחידה חקלאית כלשהי או לפצלה לחלקות רבות ששטח כל אחת מהן יפחת מהמינימום שנקבע בסעיף קטן זה.

ב - היו למחזיק קרקעות באזור המפעל ששטחן מגיע לשלושים דונם או יותר, תקצה לו הרשות קרקעות באזור המפעל לפי השיעורים דלקמן, הן כדי כך שהמחזיק ייחשב, אם זה אפשרי, כזכאי יותר מזולתו ביחידה החדשה שלא פחות מ-20% משטחה נמצאים בחוץ אדמתו.

מספר דונמי השלחין שיש להקצותן למחזיק

מס' הדונמים הניתנים להשקאה ושמחזיקים בהם לפני הקמת המפעל

הקצאת כל השטח

30 - 50

הקצאת שטח בשיעור של 50 דונם בתוספת 25% מהשטח העולה על 50 דונם. הקצאת שטח בשיעור של 62 דונם בתוספת 17% מהשטח העולה על 100 דונם.

51 - 100

הקצאת שטח בשיעור של 200 דונם. הרשות זכאית בהסכמת מועצת השרים שלא להיות כפופה להוראות סעיף זה ביחס לקרקעות הנטועות עצים, כולן או מקצתן, מבחינת השטחים שיש להקצותם למחזיק או למחזיקים לפי מה שתחייב טובת המפעל. הוראות סעיף זה תחולנה על ההקצאות שהתבצעו, לפי חוק רשות תעלת אלגור המזרחית מס' 13 לשנת 1960 במקרה ומכסות מחזיק אחד עולות על 200 דונם, ובמקרה ותוספת זאח אינה עומדת בסתירה לחלוקה הטכנית של היחידות שהוקצאו.

101 ומעלה

ג - החזיק המחזיק פחות מ-30 דונם, רשאית הרשות למכור או להחכיר למחזיק קרקע נוספת, באופן ששטח היחידה שהוקצתה לו לא יפחת מ-30 דונם בקירוב אם היא מסוג א' ו-ב', ולא יפחת מ-50 דונם בקירוב אם היא מסוג ג', וזאת במידת האפשר.

ד - שטח היחידה שהרשות ממכור או תחכיר ליחיד או למשפחה אחת לא יעלה על:

1 - 30 דונם מאדמות סוג א' או ב'.

2 - 50 דונם בקירוב מאדמות סוג ג', אלא בהחלטת הרשות.

במקרה של כמה סוגי אדמה שונים ביחידה אחת, ייחשב דונם אחד באדמות מסוגים א' ו-ב' כשווה לדונם ושבע עשיריות הדונם באדמות מסוג ג'.

ה - לשם הסדרת היחידות החקלאיות באופן שיעלו בקנה אחד עם הרשת הצדדית ורשת החלוקה, ועל-מנת למנוע היווצרות יחידות קטנות ולא מתואמות מבחינת צורתן, ובמקרים מסובכים מבחינה סכנית זכאי סגן יושב-הראש, בהסכמת מועצת הרשות, שלא להיות כפוף, בכל מקרה, לשטח שנקבע.

ו - נפטר המחזיק או חוכר המשנה - תעבורנה זכויותיו ביחידות החקלאיות ליורשיו, ובלבד שהיחידה החקלאית לא תהיה פחותה מהמינימום שנקבע לפי הוראות חוק זה.

ז - לא הגיש המחזיק תוך פרק הזמן שנקבע בקשה להקצות לו יחידות חקלאיות, זכאית הרשות שלא להיות כפופה להוראות סעיף קטן ב' לסעיף זה, והיא רשאית לנקוט בהליכים שחמצא לנכון מבחינת ההקצאה או מבחינה אחרת. החלטות שתקבל בכל המקרים שצוייננו בסעיף 8 לחוק תעלת אלגור המזרחיים מס' 13 לשנת 1960 תיחשבנה כהחלטות סופיות ושרירותיות.

סעיף 21 - א - הרשות תקבע את גבולות היחידות החקלאיות באזור המפעל ובאזורי מפעלי השקאה אחרים לפי

מה שייקבע על-ידי מועצת ההנהלה, וכמו כן תעלה אותם על המפות בקני-מידה המחאימים, כשהיא כפופה בכך לשיקולים הטכניים והכלכליים של רשתות ההשקאה ורשתות החלוקה. איך לשנות גבולות יחידות אלה אלא בהסכמת הרשות.

ב - הרשות תקבע את שטחי היחידות החקלאיות באזורי מפעלי ההשקאה מחוץ לאזור המפעל לפי מה שייקבע על-ידי מועצת הרשות בהסכמת מועצת השרים.

סעיף 22 - לא ימכר או יוחקר למשפחה אחת או לאדם אחד יותר מיחידה חקלאית אחת באזור המפעל או באזור כלשהו מאזורי מפעלי ההשקאה האחרים.

סעיף 23 - ועדות בחירת האריסים באזור המפעל ובאזורי מפעלי ההשקאה האחרים:

א - הרשות תמנה ועדה או ועדות שתיקראנה "ועדות בחירת האריסים"; כל ועדה תורכב מאחד מפקידי הרשות כיושב-ראש, ומשני חברים נוספים שאחד מהם מביין האריסים בעלי הנסיון באזור מפעל ההשקאה שבו מתכוונים להקצות יחידות. ועדות אלה תקבלנה לידיהן את תפקיד בחירת האריסים ליחידות החקלאיות בתוך אזור המפעל ואזורי מפעלי ההשקאה האחרים החלטותיהן תתקבלנה פה אחד או ברוב קולות. הרשות תהיה זכאית לשנות את החלטות הועדות האלה, וזאת בכפוף להוראות סעיף קטן (ה') לסעיף 20 לחוק זה במה שנוגע לאזור המפעל. החלטה זו של הרשות תהיה סופית כמו-כך זכאית תהיה הרשות במקרה של נפילת טעות בהקצאת היחידות או אם טובת הכלל תחייב זאת, לעיין מחדש בהקצאה זו/או להחליפה או לתקנה, ובלבד שהחלטת הרשות תהיה כרוכה בהסכמת מועצת השרים.

ב - ועדות בחירת האריסים תעזרנה למחזיקים בבחירת היחידות שהרשות רשאית להקצותן להם לפי חוק זה. לא התבצעה הבחירה תוך שלושים יום מיום מסירת הודעה למחזיק מטעם הרשות על נכונותה להקצות לו את היחידות, רשאית הועדה להקצות לו את היחידות שתמצא למתאימות או

להימנע מלהקצות קרקעות או כל קרקע מהן לפי הוראות סעיף 19 לחוק זה. החלטת הועדה תהיה סופית ומחייבת את כל הנוגעים בדבר, אם היא כרוכה בהסכמת הרשות. אסור למחזיק למכור את יחידותיו לכל אדם אחר, אלא בהסכמת הרשות.

ג - הוכח לרשות שאחד המחזיקים באזור המפעל העביר את זכויותיו על-שם אשתו וילדיה, שלא חלוח עליהם הוראות סעיף קטן (12)(1) לסעיף 2 לחוק זה, לפני תום שישה חודשים מיום 1.3.1959, רשאית הרשות לראות את האשה ואת הילדים כבני משפחתו של ראש המשפחה, וסך-הכל שטח הקרקעות שהם מחזיקים בהן ביחד ייחשב כאילו הוא אחת החזקה ראש המשפחה, ולכולם יחד תוקצה יחידה או שתי יחידות במידה המותרת בחוק זה, בתוך משפחת אריסים אחת שחל עליהם סעיף קטן (13)(1) לסעיף 2 לחוק זה. עברה בירושה קרקע בתוך אזור המפעל או בתוך או מפעל השקאה אחר כלשהו לאנשים והחזקתם עדיין מושאע, תחולק אותה קרקע ביניהם ואחר-כך תחולגה על כל אחד מהם הוראות חוק זה מבחינת ההקצאה כאילו כל אחד מהם הוא מחזיק אחד.

ד - שווי היחידה החקלאית או היחידות החקלאיות המוקצה או המוקצות למחזיק ינוכה ממחיר של קרקעותיו הרשום בפנקסי הרשות, לפי הוראות ס"ק (ז) מסעיף 19 לחוק זה. עלה שווי היחידה החקלאית או היחידות החקלאיות שהוקצה או הוקצו למחזיק על מחיר הקרן של קרקעותיו, מחובתו, כמו מחובת כל אריס שהוקצתה לו יחידה חקלאית ושאינן לו מחיר קרן, לשלם לרשות את הסכום שהוא חייב בו, אם בנת-אחת או בחשל-ומים שלא יעלו על 20 שעורים לשנה, ובלבד שתשלום אחד לא יפחת מחמישים דינארים, וזאת לפי מה שייקבע על-ידי מועצת הרשות ברבית של 4% על היתרה שלא שולמה עדיין, ובלבד שחלוח פרעון התשלומים לשיעורים תחל מהיום שייקבע על-ידי מועצת הרשות.

ה - הרשות תשלם למחזיק את הסכום הנוחר לו ממחיר הקרן של קרקעותיו הרשום בפנקסי הרשות, לפי הוראות סעיף קטן (ז) לסעיף 19 לחוק זה. כמו-כן, תשלם את מחיר הקרן של קרקעות המחזיק, שלא הוקצו לו יחידות חקלאיות, בין אם בנת-

אחת או בתשלומים שלא יעלו על עשרה שיעורים
שנתיים כפי מה שייקבע על-ידי מועצת הרשות,
ברביית של 4% על היחרה שלא שולמה עדיין, ובלבד
שחלות פרעון התשלומים לשיעורים תחל מהיום
שיקבע על-ידי מועצת הרשות.

ו - ועדת בחירת האריסים תבחר את משפחת האריסים
שתיישב בקרקעות הניתנות להשקאה בחוץ אזור
המפעל או בכל אזור מפעל השקאה אחר, ובלבד
שזכות הקדימה בבחירה תיגנח כדלקמן:

בסוג א' - למחזיקים שמנצלים את אדמותיהם בעצמם
באזור המפעל;

בסוג ב' - לאריסים העוסקים באריסות המתגוררים
באזור המפעל;

בסוג ג' - לאריסים העוסקים באריסות מתושבי
הנפה;

בסוג ד' - לאריסים העוסקים באריסות מתושבי
הנפות האחרות;

בסוג ה' - למחזיקים המנצלים את אדמותיהם על-ידי
החכרה או אריסות בחוץ אזור המפעל;

ז - סעיף קטן (ו') הנזכר לעיל לא יחול על המפעלים
שמחירתם יישוב שבטיים, ובמפעלים כגון אלה
תחבצ הבחירה לפי תקנות מיוחדות שתאושרנה
על-ידי הרשות בהסכמת מועצת השרים.

ח - הרשות רשאית להחכיר את היחידות הרשומות על
שמה או את היחידות המוכרות על שמה אל חוכרי
המשנה לתקופה שלא תעלה על 33 שנה הניתנת
לחידוש, ויש לה הזכות לבטל חוזה חכירה אם
יתברר לה שחוכר המשנה לא ניצל את היחידה
שהוחכרה לו באופן מניח את הדעת.

ט - לרשות הזכות לקבוע את מכסימום כמות המים שתספק
למחזיקים לפי שפיעתם ולפי עבודות האדמה הקיימות
ביחידות, וזכות פיקוח על המים, הספקתם, חלוקתם

(1) כנראה נפלה טעות במספר, ולפי ההקשר צריך להיות: סעיף
קטן (19) לסעיף 2 לחוק זה. (הערת המתרגם).

וקביעת מחירם בתוך תחומי אזורי מפעלי ההשקאה,
והפסקת הספקת המים ליחידות החקלאיות.

י - על אף האמור בכל חוק או תקנות אחרות, אין לערוך חוזי חכירה ליחידות החקלאיות בתוך אזור המפעל או באזורי מפעלי ההשקאה האחרים או לאשרם אלא על-ידי הרשות, וכל חוזה שייערך בניגוד לכך ייחשב בטל.

סעיף 24 - הרשות, בהסכמת מועצת השרים, רשאית לקבוע את שיעור התגמולים שיש להעניקים ליושבי-הראש ולחברי הועדות שנזכרו בחוק זה.

סעיף 25 - א - הרשות רשאית לקבוע את הסידורים הקשורים באופן הקבלה בחזרה של היחידות החקלאיות, החכרתן, מכירתן וקביעת פרק הזמן להשבחת אותן יחידות וטיובן, שיטות אחזקתן, הגורמים המחייבים ביטול חוזי החכירה, אופן הענקת מלוות וגבייתם בחזרה ומועדי חשלוט התשלומים לשיעורים הנוב-עים מכל היחידות החקלאיות לפי התקנות שתוחקנה למטרה זו.

ב - המחזיקים וחוכרי המשנה חייבים בתשלום המיסים המגיעים עבור היחידות החקלאיות לפי החוקים התקפים.

סעיף 26 - א - הרשות רשאית לדרוש מהמחזיקים החזרת הוצאות הפיתוח, ההוצאות הטכניות והמנהליות כולן או מקצתן, שהוצאו על מפעל כלשהו ממפעליה, על יסוד מספר הדונמים של יחידותיהם החקלאיות ולפי תקנות שתוחקנה על ידה לתכלית זו.

ב - הרשות תעריך את שיעור הוצאות אחזקת מפעל כלשהו והנהלתו, וההוצאות הטכניות והמנהליות השנתיות, ותקבל בחזרה את ההוצאות מהמחזיקים וחוכרי המשנה לפי תקנות שתוחקנה על - ידה למטרה זו.

ג - הרשות רשאית לערוך מחקרים טכניים וכלכליים לשיפור מקורות המים ומצב האדמה באזור המפעל או בכל אזור מפעל השקאה אחר, ויש לה הזכות לסווג מחדש את הקרקעות אם יחברר לה שזה נחוץ, ובלבד שתקבל בחזרה את הוצאות מחקרים אלה לפי הוראות סעיף קטן (א) לסעיף זה.

סעיף 27 - משרד החקלאות, והמשרדים והמחלקות הממשלתיים הנוגעים בדבר בשיחוף עם ישות המקורות הטכניים, כל אחד בגבולות אפשרותיו, אחריותו וסמכויותיו, ינחו את הארטיסים באזור המפעל או באזור מפעל השקאה אחר כלשהו, יסייעו להם בעניינים טכניים, כלכליים, חברתיים, פיננסיים וחברואהיים, בביצוע עבודות ישירות כלשהן הקשורות במלות החקלאיים, בהקמת אגודות שיתופיות, בהסדרת בעלות חיעוש היבולים ושיזוקם, בהדרכה חקלאית, בשמירת האדמה בפיתוח החוות, בהקמת חוות לדוגמה, בשיפור אמצעי עבודת האדמה ובעניינים אחרים הקשורים בהעלאת הרמה החקלאית, הכלכלית והחברתית באזור המפעל.

סעיף 28 - א - אסור לשום אדם לזהם את מימי הממלכה או להכניס למים אלה חומרי זיהום כלשהם שסגן יושב-הראש יכריז עליהם בעתון הרשמי בתוך חומרים הגורמים לזיהום מים אלה, ללא היתו בכתב מהרשות. הרשות לא תיתן היתר זה אלא לאחר התייעצות עם משרד הבריאות. יש להגדיר בהיתר הנזכר לעיל את סוג חומר הזיהום, מכסימום שיעורו ואמצעי המניעה שיש לנקוט בהם.

ב - כל מי שחרג מגבולות ההיתר בכתב הנזכר בסעיף הקטן הקודם, דינו עונש לפי סעיף 6 לחוק זה.

סעיף 29 - אין בחוק זה כדי לסתור או לבטל הסכמים שרירים בינלאומיים או בעלי צביון בינלאומי שנית כלשהם שלפני פרסום חוק זה.

סעיף 30 - כל חומרי המחצבים הנמצאים בתוך צבולות אדמות הממלכה היורדנית ההאשמית בין אם על פני האדמה

או בתוכה ובין אם במי החופין, בנהרות ובימים הפנימיים ייחשבו כנכסי מדינה ציבוריים, ואסור לנצלם, להעבירם או לסחור בהם, אלא לאחר השגת הסכמת סגן יושב-הראש לפי הוראות החוקים והתקנות החקפים בנידון, ולאחר השגת זכות כרייה באזור שמתכוונים לכרות בו.

סעיף 31 - הכרייה תיחשב קנין הציבור כמשמעותו בחוק או תחיקה כלשהם הקשורים בהפקעות אדמות לצרכי ציבור.

סעיף 32 - הזכויות לגבי הקרקע במכרות אזור כלשהו תצטמ- צמנה בהענקת היתר חקירה בו או רשיון חיפוש או זכות כרייה של מחצבים הנמצאים בו בחוף גבולותיו הכלליים, למעט מה שישאר ממחצבים אלה או עורקיהם או הסתעפויותיהם מחוץ לאותם גבולות.

סעיף 33 - א - אסור להעניק היתר חקירה, רשיון חיפוש או זכות כרייה באדמות מירי, מולק ווקף, אלא בהסכמת בעליהן לכך. לא הסכים בעל הקרקע או המחזיק בה להרשות חקירה, חיפוש, גילוי או כרייה באדמתו, זכאי סגן יושב-הראש בהסכמת מועצת השרים לתת היתר חקירה, רשיון חיפוש או זכות כרייה אם ימצא שטובת הכלל מחייבת הליך כזה. סרב בעל הקרקע או המחזיק בה למכור את אדמתו או להחכירה לבעל היתר החקירה, רשיון החיפוש או זכות הכרייה תמורת מחיר מוסכם בין שניהם, רשאית מועצת השרים להחליט על מתן פיצויי הוגן לג"ל שישולם ע"י מבקש הרשיון החדש תמורת מחיר אדמתו או דמי חכירתה. כמו-כן היא רשאית להחליט על הפקעתה לפי החוק.

ב - אסור להעניק לשום פקיד או עובד, בין אם אזרח או חייל, היתר חקירה, רשיון חיפוש, תעודת גילוי או זכות כרייה, בין אם במישרין או בעקיפין.

ג - היתר החקירה או החיפוש, או זכות הכרייה הניתן לפי חוק זה לא יעניק לבעליו זכות על

חקירה, חיפוש וכרייה באזורים הנזכרים להלן,
אלא לאחר הסכמת הרשויות הנוגעות בדבר להשגיה
על כך:

- 1 - אתרים הסטוריים ומקומות קדושים.
- 2 - אזורי יערות.
- 3 - אדמות מסילות ברזל.
- 4 - אזורי עיריות.
- 5 - אדמות מאגרים, צינורות מים ותעלות.

סעיף 34 - העבודות הקשורות בגילוי וניצול מחצבים וחומרי
אבן לפי הוראות חוק זה תחלקנה לשלבים הבאים:

- 1 - חקירה.
- 2 - חיפוש.
- 3 - גילוי.
- 4 - כרייה

סעיף 35 - א - סגן יושב-הראש ושאי להעניק היתר חקירה או
רשיון חיפוש לכל אדם שהגיש לו בקשה, ולאחר
ששילם את האגרות, למעט:

- 1 - כל אדם שגילו פחות מ-25 שנה.
- 2 - כל אדם שהורשע על עבירה לפי חוק זה או
שהוענק לו קודם לכן היתר, רשיון או
זכות ואחר-כך הוחרם ממנו משום שהפר את
חנאי או הוראותיו, מלבד אם הסכימה מו
מועצת השרים שיינתן לו ההיתר או הרשיון.
- 3 - כל אדם שאינו מסוגל להמציא הוכחות מספ-
יקוח לכך שהוא בעל כישורים טכניים
מספיקים בגיאולוגיה או במינרלוגיה
אישית או על-ידי העסקת מומחים שהרשות
טכנים להם, ולכך שיש לו הכסף המספיק

3 - א - בעל זכות הכרייה יגיש את התרשימים, השרטוטים והחתכים המפרטים את שיטת העבודה מבחינה טכנית לסגן יושב-הראש לפני התחלת פתיחת מכרה או מקום התגלית.

ב - היה העניין קשור במכרה, יש להבהיר בתרשימים באופן מיוחד את העניינים הבאים:

1 - תרשימים כללי של המכרה.

2 - שיטת הכרייה.

3 - אופן תמיכת התקרות וסוג התמיכות שישתמשו בהן.

4 - אמצעי החובלה בתוך המכרה ואופן חלוקת הרשת שלה.

5 - אופן איורור המכרה (על טבלה מפורטת).

6 - רוחב הניקבות, ממדי חושבות המכונות ושיטות אחזקתם.

7 - סוג המכונות והציוד שישתמשו בהם מחת לאדמה.

8 - התרשימים והחתכים האנכיים של החלקים הראשיים במכרה.

9 - רשימה מיוחדת של הוראות בטיחות ואחזקה שהעבודה מחייבת אותן בכל חלק מחלקי אותו מכרה ושיש לחברן לפי מה שיעלה בקנה אחד עם הוראות חוק זה והתקנות שהוחקנו לפיו.

סעיף 46 - סגן יושב-הראש זכאי, בהודעה שתוצא על-ידו ותפורט בעתון הרשמי, לאסור על חקירה, חיפוש או כרייה בכל אזור שהוא לתקופה מוגדרת או בלתי מוגדרת בהסכמת מועצה השרים.

סעיף 47 - 1 - כל פקיד או עובד סגן יושב-הראש העניק לו את הסמכויות שאושרו לו בחוק זה, או שמינה אותו לפי הוראותיו להשגת מטרות החוק, הזכות לעשות את הפעולות המפורטות להלן בכל הזמנים המתאימים ביום או בלילה:

א - להיכנס לכל מקום המנוצל או משמש

לעבודות הקשורות בכרייה, כדי לפקח עליו ולערוך בקורה בו.

ב - לבדוק ולערוך את החקירות הדרושות על מצב המכרות, איורורם וכל העניינים הקשורים בבטיחות ובבריאות האנשים העובדים בהם.

ג - לבדוק את מחסני חומרי הנפץ ולתת צווים בענין אופן החזקתם והשימוש בהם.

ד - לבדוק את החלקים החיצוניים של המכונות המשמשות במתקני הכרייה ומצב כל העבודות והשיטות.

ה - לבדוק את הפנקסים, החשבונות, המפות והניירות הנוגעים לפעולות הכרייה, ולקחת העתקים או תמציות מהם ושאר הפעולות.

ו - להשתמש בכל הסמכויות הדרושות למטרות חוק זה.

2 - מצא הפקיד או העובד הנזכר בסעיף הקודם תקלה במכרה, או במקום התגלית או במחצבה, עליו למסור הודעה בכתב על כך לבעל עבודת הכרייה וסוכנו או מנהל העבודה שלו, בה יפרט את העניינים והליקויים לרעתו וידרוש ממנו לתקנם תוך תקופה סבירה שתהיה בהתאם לאופי העניינים; נמנע בעל עבודת הכרייה, סוכנו או מנהל העבודה שלו מלבצע את הנדרש ממנו ולא הגיש התנגדות לכך לסגן יושב-הראש תוך 7 ימים מיום שנמסרה לו הודעה על ההוראות, זכאי סגן יושב-הראש להטיל עליו קנס שלא יפחת מחמישים דינאר ולא יעלה על מאתיים דינאר.

סעיף 48 - א - ארעה תאונה במכרה, במקום התגלית, במחצבה או סביבתה מעל פני האדמה או מתחת לה בשל פעולות כרייה, שגרמה למות או לחבלות גופניות או הפסדים חומריים, חייב בעל עבודת הכרייה, סוכנו או מנהל העבודה שלו להודיע בכתב לסגן יושב-הראש על התאונה תוך 24 שעות מהתרחשותה.

ב - נגרם מות כתוצאה מחבלה גופנית שיש להודיע

עליה לפי סעיף זה, יש להודיע לסגן יושב-הראש על כך תוך 24 שעות מזמן שנודע לבעל עבודות הכרייה, סוכנו או מנהל עבודותיו על המות.

ג - סגן יושב-הראש רשאי למנות אחד מפקידי הרשות או מעובדיה כדי לערוך חקירה על התאונה ולהגיש דין-וחשבון מפורט בנידון על-מנת שסגן יושב-הראש ינקוט בצעדים שימצא לנכון בענין.

סעיף 49 - 1 - מותר לכל אדם לפתוח מחצבות ולהעביר חומרי אבן לאחר השגת רשיון מסגן יושב-הראש, ובלבד שיהיה בכפוף לעניינים דלקמן:

א - היתה הקרקע, שמחכוונים לחצוב בה אבן, קנין אדם אחר, על בעל המחצבה לקבל את הסכמת בעל אותה קרקע לפני שיתחיל לעבוד בה.

ב - נמנה האזור שמחכוונים להקים בו מחצבה על האזורים היוצאים מהכלל לפי הוראות סעיף 33(ג) לחוק זה או על הקרקעות הממשלתיים, על בעל המחצבה לקבל את הסכמת הרשות הנוגעת בדבר לפני שיתחיל את עבודתו בה.

ג - מקום המחצבה יתוחם על-ידי סימנים בולטים או על המפה, ואם אפשר תצורף למפה הבקשה להשגת רשיון הקמת המחצבה.

2 - המחצבות תישבנה כמתקני כרייה ותהיינה כפופות לפיקוח ולהשגחה, דינן כדין המכרות ומקומות התגלית. בעל כל מחצבה יהיה כפוף להוראות חוק זה ולחקנות שתוחקנה לפי במה שנוגע לענייני בטיחות.

סעיף 50 - כל סכסוך שיתגלע בין הרשות לבין בעל היתר החקירה, רשיון החיפוש, העודה התגלית או זכות הכרייה, בענין שלא צויין בחוק זה, יוכרע על-ידי בוררות. סכסוך כזה יועבר לועדה המורכבת משלושה בוררים: כל אחד משני הצדדים ימנה אחד

מהם, ושר המשפטים ימנה את הבורר השלישי.
הבוררות תערך לפי הוראות חוק הבוררות התקף.

הוראות כלליות

סעיף 51 - הרשות רשאית להפיק תועלת מכל המענקים והמלוות
הלאומיים, לקבל מענקים ולהשיג מלוות ממסלות
זרות, גופים, סוכנויות ומוסדות בינלאומיים
לפי החוקים והתקנות התקפים, בהסכמת מועצת
השרים.

סעיף 52 - כספי הרשות ייחשבו ככספים ממסלתיים וחובותיהם
ייגבו לפי הוראות חוק גביית כספים ממסלתיים.*
הרשות חשומש לתכלית זו בכל הסמכויות המוענקות
למושל אדמיניסטרטיבי, ולועדה גביית הכספים
הממשלתיים הנזכרת בחוק הנ"ל.

סעיף 53 - א - המועצה תעייץ בהצעת התקציב של הרשות שחוגש
לה על-ידי סגן יושב-הראש. המועצה רשאית
להחזיר לו את ההצעה לשם עריכת התיקונים בה
הדרושים לדעתה היא. לאחר שתאשר את הצעת
התקציב, תגיש אותה המועצה למועצת השרים
חודשיים לפחות לפני תחילת שנת הכספים, כדי
שתיכנס לתקציב הכללי של הממלכה.

ב - המועצה רשאית להעביר את יתרות ההקצבות
הכלולות בשנת הכספים לשנה הבאה, וימשיכו
להוציא כספים מתוך יתרות אלה על המפעלים
שלא הושלמו בסוף שנת הכספים הנוכחית.

ג - הוצאת כספים מתקציב הרשות תחבצ בהחלט
לתקנות כספים שתותקנה לפי הוראות חוק זה.

* במקור: "אמאל אמיריה": הגדרת המונח לפי חוק מס' 6
לשנת 1952 - חוק גביית כספים ממסלתיים, סעיף 2:
כל סוגי המיסים, האגרות הקנסות והחובות המגיעים
לאוצר המדינה. (הערות המתרגם).

סעיף 54 - א - הרשות תקים קרן מיוחדת שבה תפקיד את כל כספי הרשות. כספי הקרן יופקדו בחשבון או בחשבונות מיוחדים בבנק או בבנקים שהמועצה חסכים עליהם. משיכת כספים מחשבון זה או מחשבונות אלה תתבצע באופן שייקבע בחקנות הכספים של הרשות, ועד שתותקנה חקנות אלה תתבצע המשיכה באופן שייקבע על-ידי המועצה.

ב - הרשות רשאית לנצל את עודף כספיה והמועצה תקבע את השיטות והדרכים שלפיהן יתבצע ניצול זה, בהסכמת מועצת השרים.

סעיף 55 - חשבונות הרשות ייבדקו על-ידי מחלקת החשב הכללי.

סעיף 56 - מועצת הרשות תגיש למועצת השרים את הדינים והחשבונות והפרטים הבאים:

א - דין וחשבון על פעולות הרשות לשנת הכספים הקודמת והוצאותיה המלאות במשך השנה הנ"ל, לרבות הוצאות מנהליות והוצאות חכנון, ארגון וביצוע והוצאות אחרות כלשהן מסוג זה.

ב - דין וחשבון על המפעלים שהוקמו, כולט או חלקם, במשך שנת הכספים הקודמת וההוצאות הקשורות בהם.

ג - דין וחשבון על עבודות החכנון והמפעלים הכלולים בהן במשך שנת הכספים הקודמת.

ד - דין וחשבון שנתי הכולל דין וחשבון הנהלת חשבונות אזרחי או דין וחשבון מחלקת החשב הכללי על שנת הכספים הקודמת, לרבות שומת המצאי.

ה - כל דינים וחשבונות או פרטים אחרים שיידרשו על-ידי מועצת השרים.

סעיף 57 - א - הרשות רשאית לערוך את החוזים הקשורים בעבודה כלשהי מעבודותיה ולבצע עבודות אלה בדרך אחרת שתמצא לנכון.

ב - הרשות זכאית לנהל עבודות מפעל כלשהו שהוקם כולו או חלקו, עד שחושלם העברת אותו מפעל לידי הכפר או העיריה או גוף ציבורי כלשהו, אם אותו גוף יכול לשאת באחריות הנהלת המפעל

והחזקתו, הרשות אינה זכאית לסלק ידה ממפעל כלשהו, אלא לאחר שחתן ערבויות מספיקות שתבטחנה את הנהלת המפעל והחזקתו באופן שיכלול את הפעלתו והפקת התועלת ממנו לתקופת זמן ארוכה.

סעיף 58 - א - הרשות רשאית להעביר למשרד ממשלתי כלשהו או למחלקה ממשלתית כלשהי אחריות הקמת מפעל כלשהו ממפעליה או חלק כלשהו ממנו או להקים את מפעליה באמצעות קבלנים ירדניים או קבלנים אחרים. החליטה הרשות להקים את מפעליה באמצעות קבלנים, תבחר אותם הרשות על-יסוד מכרז בהתאם לתקנות שתתקנה לפי הוראות חוק זה.

ב - לא הצטמצמו מקורות מימון המפעלים באוצר הירדני, תקים הרשות את המפעל לפי ההסכם שיערך בין הממשלה לבין הצדדים המממנים.

סעיף 59 - המים שיושגו על ידי מפעלים שיוקמו על-ידי הרשות ושלא שימשו או לא נוצלו למטרות השקאה באזור כלשהו לפני הכרזת הסדר המים לפי סעיף 16 לחוק הסדר הקרקעות והמים, ייחשבו קנין הממלכה. מים אלה יימכרו, יוחכרו ויוחזקו באופן שייקבע ע"י הרשות.

סעיף 60 - כל אדם שהוסמך לפי חוק זה או לפי התקנות שהותקנו לפיו לערוך מחקר, חקירה וכל עבודה אחרת, רשאי להיכנס לכל קרקע, בין אם היא באזור השקאה ובין אם לאו, ובלבד שישלם לבעל הקרקע פיצוי הוגן עבור כל נזק שיגרום לאותו אדם חוץ כדי מילוי תפקידו.

סעיף 61 - כל מי שהתכוון במזיד לחבל או לגרום נזקים למפעל השקאה הנמצא בחוץ אזור השקאה או מחוצה לו, דינו מאסר לתקופה שלא תעלה על שנה אחת או קנס שלא יעלה על מאה דינאר ולא יפחת מעשרה דינאר, או שני העונשים כאחד, ובנוסף לכך יצווה בית המשפט לחייב את האדם שהורשע בדין בתשלום ההוצאות שתוצאנה לתיקון הנזקים כולן או מקצתן.

סעיף 62 - כל אדם אשר ללא רשות הרשות לקח מים, היטה את אפיקם או נקט בהליכים להשגת מים או להפקת טובת הנאה מהם באזור השקאה, שאינו האזור בו הוא זכאי להשיג מים לפי זכות רכישה מים הרשומה כדין בפנקס המים, דינו מאסר לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים או קנס שלא יעלה על חמישים דינאר ולא יפחת מחמישה דינאר או שני העונשים כאחד, ובנוסף לכך יצווה בית המשפט לסלק את כל המתקנים או העבודות נשוא העבירה על חשבון האדם שהורשע בדין.

סעיף 63 - כל מי שביצע עבודה כלשהי מבין העבודות דלקמן, דינו מאסר לתקופה שלא תעלה על חודש אחד או קנס שלא יעלה על עשרה דינאר ולא יפחת משלושה דינאר, או שני העונשים כאחד, ובנוסף לכך יצווה בית המשפט לחייב את האדם שהורשע בדין בתשלום ההוצאות שהוצאו לתיקון נזקים כלשהם שנגרמו למפעלי השקאה, לדרכים או לבנינים או לכל חלק מהם, כולן או מקצתן:

א - גרם נזקים, שינוי, הרחבה או עיכוב במפעל השקאה או הפריע לזרימת מים במפעל כלשהו באופן כלשהו, כתוצאה מהזנחה או רשלנות מצידו.

ב - הניח למים לחלחל כתוצאה מהזנחה או רשלנות מצידו וגרם נזקים לדרכים, לבנינים, למפעלים או לנכסים מכל סוג שהוא שהיו שייכים לרשות או שהיו קניין פרטי של יחידים, אגודות או גופים ציבוריים.

ג - חיבל, גרם נזקים, השחית או סילק סימן השקאה כלשהו, סימן גובה או מד מים או

אמצעים אחרים שהוחקנו על-ידי הרשות או למטרותיה.

ד - התנגד לאחד מפקידי או מעובדי הרשות בשעה מילוי תפקידו או לאחד האנשים שעוסקים בעבודה עבור הרשות.

ה - עבר על הוראות הודעה כלשהי שפרסם סגן יושב-הראש בעתון הרשמי על-ידי מניעת אורארגון מעבר בעלי חיים או עגלות על פני חלק כלשהו ממפעל ההשקאה.

סעיף 64 - נבצר מלחקור את העבריין לפי סעיפים 62, 63 ו-64 הנ"ל, היחשב עבירתו פשע כמשמעותו בחוק העונשין הקיבוציים, ואפשר להחיל עליה את הכללים שצויינו בחוק זה, וסגן יושב-הראש ייחשב כניזוק מאותו פשע.

על אף הליכים כלשהם שעלולים לנקוט בהם לפי סעיפים 62, 63, 64 ו-65 הנ"ל, הוטו מים כלשהם כחוצאה מעבירה כלשהי והשתמשו בהם בניגוד להוראות חוק זה, ודבר זה הביא חועלת לקרקע כלשהי באופן לא חוקי, רשאי סגן יושב-הראש לשום חועלת זו ולהפחית מכמות המים המגיעה לקרקע זו בפנקס המים את הכמות השווה לדעתו לתועלת שהושגה באופן לא חוקי.

סעיף 65 - הקימה הרשות מפעל השקאה, תבטיח ראשית כל את זכויות אותם מים הרשומים בפנקס המים, הכמות העולה על זאת תהיה קנין הממלכה.

סעיף 66 - כל העובר על הוראה מהוראות חוק זה או התקנות המותקנות לפיו דינו מאסר לתקופה שלא תעלה על שנתיים או קנס שלא יפחת מחמישה דינאר ולא יעלה על חמש מאות דינאר או שני העונשים כאחד.

סעיף 67 - כל החוקים, במידה שהם עומדים בסתירה להוראות חוק זה, בטלים, לרבות:

1 - חוק תעלת אלגזור המזרחית מס' 31 לשנת 1962.

2 - חוק הסדרת ענייני המים מס' 51 לשנת 1959.

3 - חוק הכרייה מס' 8 לשנת 1964.

והיקונים אחרים כלשהם שחלו על החוקים הנ"ל*
ובלבד שהתקנות שהותקנו לפיהם תישארנה תקפות עד
שהחלפנה בתקנות חדשות שתתקנה לפי חוק זה.

סעיף 68 - מועצת השרים, בהמלצת הרשות, רשאית להתקין
תקנות שחראן נחוצות לביצוע הוראות חוק זה.

סעיף 69 - ראש הממשלה והשרים ממונים על ביצוע הוראות
חוק זה.

אלחסינ בן טלאל

21.2.1966

וצפי אלחל
ראש הממשלה
ושר ההגנה

סמעאן דאוד
שר המשפטים

עז אלדין אלמפתי
שר האוצר

סעיד אלדג'אני
שר התחבורה,
נמל, תעופה
ומסילות
ברזל

עבד אלוהאב אלמג'אלי
שר הפנים ושר המדינה
לענייני ראשות הממשלה,
ושר הפנים לעניינים
העירוניים והכפריים
בפועל

צאלח ברקאן
שר הסעד והעבודה
ושר הבריאות בפועל

יחיא אלח'טיב
שר העבודות הציבוריות
ושר החקלאות בפועל

חאתם אלזעבי
שר הכלכלה
הלאומית

פצ'ל אלדלקמוני
שר התקשורת,
מברקה ודואר

(-)
שר החוץ

מחמד טוקאן
שר המדינה לענייני
ראשות הממשלה

ד'וקאן אלהנדאוי
שר החינוך
והתרבות

ע'ד אלחמיד אלשרף
שר ההסברה

נצפח כמאל
שר הפיתוח

*תיקון לפי חוק מס' 60 לשנת 1966.

אנו אל-חוסייין הראשון מלך הממלכה
הירדנית ההאשמית בהתאם לסעיף (31)
מהקונסטיטוציה, ועל-פי החלטת
מועצת השרים מיום 10.10.1966,
מצווים להחקנת החקנות הבאות.

חקנות מספר (131) לשנת 1966

חקנות הכרייה

הוצאו בהסמכות על סעיף 68 מחוק מס' (37)
לשנת 1966

(חוק הסדרת המקורות הטבעיים)

תקנה 1 - חקנות אלו ייקראו (חקנות הכרייה לשנת 1966) ויהיו
בחוקף החל מיום פרסומן בעוון הרשמי.

תקנה 2 - בקשות לקבלת רשיונות חיפוש וקידוח, זכיונות
כרייה, וחעודות רישום חגליות יוגשו לסגן היושב-
ראש על הטופס המאושר מטעם הרשות.

תקנה 3 - סגן היושב-ראש יוציא באישור מועצת ההנהלה, אישור
לחיפוש או רשיון לקידוח לחקופה של שנה אחת.

תקנה 4 - לא יעלה השטח שעליו חל אישור החיפוש או רשיון
הקידוח על (48) קילומטרים מרובעים, ובתנאי שהשטח
יהיה קטע אחד עם זוויות ישרות וגבולותיו מקבילות
לקוי האורך והרוחב הגיאוגראפיים.

תקנה 5 - נושא אישור החיפוש, רשיון הקידוח או בעל זכיון
הכרייה רשאי להגיש לסגן היושב-ראש בקשת חידוש,
ולרשות הזכות לאשר את הבקשה או לדחותה.

תקנה 6 - על מבקש חידוש אישור החיפוש, רשיון הקידוח או זכיון הכרייה לפרט בבקשתו את מספר האישור, הרשיון, או הזכיון הקודם ולהראותו אם נחבקש לכך, ויוטבע המספר הקודם על האישור, הרשיון, או הזכיון החדש.

תקנה 7 - באם האיזור או חלק ממנו, שבו מתכוונים לעשות חיפוש קידוח, או כרייה שייך לאדם אחר, על מגיש הבקשה להמציא ראיות המוכיחות על הסכמת בעל הקרקע או מחזיקה, או בא כוחם בהתאם לסעיף (33) מחוק הסדרת עניני אוצרות הטבע הזמני.

תקנה 8 - (א) על נושא אישור החיפוש, רשיון הקידוח, או זכיון הכרייה להגיש כל שלושה חודשים דו"ח לסגן היושב-ראש על כל העבודות שבוצע באיזור הכלול באישור או ברשיון או כל ידיעות שעלו בידו.

(ב) הרשות רשאית לבטל את אישור החיפוש, רשיון הקידוח או זכיון הכרייה אם פיגר נושא האישור או הרשיון מלבצע את האמור בתקנה (א) הנזכרת לעיל, או הוברר לה שהדוחו"ת המוגשים על ידי בעל האישור, הרשיון או הזכיון אינם נכונים.

תקנה 9 - באם נתגלו עופרות בכמויות הניתנות לניצול מסחרי, על המגלה להודיע לסגן היושב-ראש על כך במהירות, ובאותו זמן לספק לה את הידיעות שהוא ידרוש יחד עם דוגמאות של עופרות המתכות שנתגלו. על סגן היושב-ראש לשגר פקיד מומחה לשם בדיקת האיזור ולהיווכח מנכונות הפרטים שהוגשו על-ידי בעל התגלית.

השגחה ופיקוח

תקנה 10 - (א) סגן היושב-ראש ימנה פקיד מומחה (שייקרא המפקח הכללי של המכרות) לשם פיקוח על פעולות מנע ובטיחות כללית בענפי הכרייה,

השגחה על ביצוע הוראות תקנות אלו, כמו כן ימנה לו עוזרים לפי הצורך שייקראו בשם "מפקחי המכרות".

כל המפקחים חייבים להיות מהנדסי מכרות וכרייה בהתאם לחוק מספר 18 משנת 1958 עם כל התיקונים שחלו או יחולו בו.

(ב) מותר למנות מפקחים מומחים, בעניני בטיחות במחצבות, שאינם מהנדסי מכרות, בתנאי שיהיו בעלי השכלה ונסיון מספיקים.

התחייבויות בעל זכיון הכרייה

=====

תקנה 11 - על בעל זכיון הכרייה לבצע את החובות הבאים:

(א) מצוי הנהלה טכנית בעלח כושר היכולה לבצע את עבודות הכרייה ושמירת אוצרותיה על הצד הטוב ביותר.

(ב) לנקוט בצעדים הדרושים להבטחת פעולות המנע והבטיחות הכללית בענפי הכרייה.

תקנה 12 - אם מסר נושא אישור החיפוש, רשיון הקידוח, או בעל זכיון הכרייה את העבודות הקשורות בחיפוש, בקידוח או בכרייה לקבלן לשם ביצוען, הוא ישאר אחראי עבור התחייבויות הקבלן בכל הנדרש בחוק הסדרת עניני אוצרות הפבע הזמני והתקנות שהוצאו על פיו.

תקנה 13 - אם הוזנחה עריכת חוזה עם קבלן, או אם הוזנח רישום איזה תנאי מהתנאים שצוינו בחוק או בתקנות, יהיו אותם התנאים מחייבים את הקבלן בכל המקרים.

תקנה 14 - (1) על בעל כל מכרה, או בא כוחו, להגיש לסגן היושב-ראש ידיעות בכתב כדלהלן:

(א) שם המכרה, מקומו וסוגו.

(ב) שם וכחובת האדם המשגיח עליו, ובאם המשגיח הוא חברה, יש להגיש עותק מתזכירה ומתקנוניה

(ג) שם מנהל המכרה וכחובתו.

(ד) כל שינוי בשם המכרה וכחובת מנהלו

(2) על כל בעל מחצבה שמספר פועליה עולה על עשרה איש, לספק לסגן היושב-ראש את הידיעות שנזכרו בחלק (1) מתקנה זו.

תקנה 15 - על בעל כל מכרה, או מחצבה לתת את כל ההקלות הדרושות לפקידים הנשלחים על ידי היושב-ראש לשם פיקוח.

ה ה נ ה ל ה

תקנה 16 - המכרה ינוהל על ידי מנהל בעל נתינות ירדנית שימונה באישור סגן היושב-ראש עם הנחונים הבאים:

(א) שיהיה מהנדס מכרות וכרייה בהתאם לחוק.

(ב) שיהיה בעל נסיון מעשי בשטח התמחותו לפחות משלוש שנים.

תקנה 17 - אסור לאיזה אדם להיות מנהל של יותר ממכרה אחד אלא על פי התנאים הבאים:

(א) סגן היושב-ראש הסכים על כך בכחב.

(ב) שלא יעלה מספר העובדים בכל המכרות שבהנהלתו על אלפיים איש.

(ג) שכל הכניסות למכרות אלו נמצאים בתחום מעגל שקוטרו אינו עולה על ארבע קילומטרים.

(ד) שהיה לו עוזר הנושא תואר מהנדס מכרות וכרייה בכל מכרה מהמכרות שבהנהלתו באם מספר הפועלים באותן מכרה עולה על שלוש מאות.

(ה) באם עלה מספר הפועלים העובדים אהו בכל המכרות שבהנהלתו על חמש מאות; עליו למנות לו עוזר הנושא תואר מהנדס מכרות וכרייה בהתאם לחוק.

תקנה 18 - באם נעדר מנהל המכרה מעבודתו תקופה העולה על שלושה ימים מאיזו סיבה שהיא, על בעל המכרה או בא כוחו למנות מנהל מכרה בהרשאה לכל תקופת ההעדרות, ולהודיע למפקח הכללי על המכרות על כך בכתב.

תקנה 19 - על מנהל המכרה לגור במקום שלא ירחק יותר מעשרים קילומטרים ממנו.

תקנה 20 - (א) על מנהל המכרה לפקח על העבודות במכרה בקפ-דנות ועליו להיווכח שיש השגחה יומית למטרה זו בהתאם לנוסח (ב) מתקנה זו.

(ב) על עוזר מנהל המכרה לבקר כל יום בכל חלקיו ולהיווכח מקינם כל הצרכים הטכניים.

תקנה 21 - על המפקחים, המשגיחים ומנהלי העבודה שהוטל עליהם להשגיח על מהלך העבודה, לבקר במקומות העבודה לפני התחלת כל משמרת ולפני שיורשה לאף אחד להיכנס אליהם.

תקנה 22 - על כך חברה העוסקת בעבודות כרייה למנות, לאתר קבלת אישור סגן היושב-ראש, מהנדס מומחה לשם פיקוח על פעולות המנע והבטיחות, בענפי הכרייה השייכים לה, ובמקרה שלא עשתה כן, על סגן היושב-ראש - על פי המלצת המפקח הכללי למכרות, לשגר את אחד המהנדסים המומחים שיש לו לשם קיום פעולות המנע, הבטיחות, וההשגחה הטכנית על החברה,

חמורת מענק כספי חודשי שייקבע על ידי סגן היושב-ראש.

הצלה, הושטת עזרה ובריאות

=====

תקנה 23 - בכל מכרה או קבוצת מכרות המנוהלות על ידי מנהל אחד, חייבת להיות קבוצת הצלה שלא תפחת משמונה אנשים מאומנים, כדי לסייע לרופא המכרה ולטפל בעניינים הבאים:

(א) פעולות הצלה וסילוק מפולות במקרה וארעו, תאונות במכרה כתוצאה מהתמוטטות, מפולות, מקרי חנק וכדומה.

(ב) עזרה ראשונה כולל הנשמה מלאכותית, חבישת פצעים וזריקות ארבעה.

תקנה 24 - (א) לכל מכרה, או קבוצת מכרות חחת פיקוח מנהל אחדק יש לספת מרפאה ואמבולנס, המצו- ידים במכשירים ובתרופות הדרושים לעזרה ראשונה, במקרה של תאונה.

(ב) אם המכרה יהיה רחוק ביותר מחמישים קילו- מטרים ממרכז הבריאות הקרוב ביותר, ואם עלה מספר הפועלים באותה מכרה על מאתיים, יש למנות רופא מפקח שמקום עבודתו יהיה באזור המכרה כדי להבטיח את ההיגיינה לפועלים ולהגיש עזרה במקרי חרום.

(ג) אם מספר הפועלים במכרה עלה על אלפיים, יש למנות להס רופא במשרה שלמה שמקום עבודתו יהיה בשטח המכרה.

(ד) במקרים אחרים יש למנות רופא בכל מכרה שיקיים בו ביקור יומיים בשבוע לפחות.

תקנה 25 - בכל מכרה חייבים להיות המחקנים הבאים:

(א) מזנון שבו יאכלו הפועלים את ארוחותיהם.

(ב) מקומות תח-קרקעיים מתאימים לאכילה, באם יהיה הכרח שהפועלים ישתמשו במקומות אלה.

(ג) חדר שירותים ראשי המצויד בכיורים ובמרחצ-
אות ומקומות למנוחה.

תקנה 26 - על מנהל המכרה בשיחוף עם הרופא הנוגע בדבר, לעשות את הסידורים הדרושים לשם שמירת ההיגיינה הכללית במכרה.

ה פ ו ר ע ל י ם

תקנה 27 - (א) אסור להעסיק אדם, לעבודה מתחת לשטח האדמה, אם גילו פחות משמונה עשרה שנה.

(ב) אסור להעסיק נשים בעבודות הכרייה באופן מוחלט.

תקנה 28 - (א) אסור להעסיק פועל מתחת לשטח האדמה, אלא לאחר אימונו תקופה שלא תפחת משלושה חודשים תחת השגחת מהנדס מומחה, יוצא מכלל זה הפועלים הנכנסים למכרה למטרות אימונים.

(ב) על מנהל המכרה להיווכח שכל הפועלים והעובדי במכרה יהיו בעלי ידע מספיק בעניני ההגנה הנדרשים לעבודה במכרה.

תקנה 29 - אסור לכל אדם, בהחלט להכנס, למכרות, אלא אם היה לבוש בקסדת מכרות ונעול בנעליים הגנתיים, ואסור להשתמש בנעליים קלות או העשויות מפשתן

למטרה זו.

תקנה 30 - אסור לאדם כלשהוא להכנס אל מכרה אלא אם נמצאה במידה מספקת תיאורה לגילוי הדרך לפניו למרחק שלא יפחת מעשרה מטרים.

תקנה 31 - מנהל המכרה יקבע לפועליו, על פי הוראות מיוחדות, אח זמני כניסתם למכרה ויציאתם ממנו, כדי שיוכל לערוך מפקד בהתחלת כל משמרת ובסיומה וגילוי מי שנעדר מהם.

חומרי נפץ

תקנה 32 - חומרי נפץ יאוחסנו במקומות רחוקים מאזור מגורים או מקומות עבודה בחנאי שתתקבל הסכמת, של הרשות והבטחון הכללי על כך.

תקנה 33 - מחסני חומר נפץ יתוכננו לפי תכנון מיוחד שלפיו יורשה באחסנת הפחילים, הקבסולים וכל סוג מסוגי חומר נפץ לחוד, ובמקומות נפרדים האחד מהשני, כמו כן חייבים מחסנים אלה להיות עם איורור טוב והטמפרטורה בהם אינה עולה באיזו עונה מעונות השנה על 28 מעלות.

תקנה 34 - יש לגדר את מחסני חומר נפץ בגדר שגובהו אינו פחות משני מטרים, ואם המחסן קיים מעל פני הקרקע, חייבת הגדר להיות מאבנים או מבטון מזוין שעוביו (30) ס"מ לפחות, אם המחסן הוא מתחת לאדמה יכולה הגדר להיות מחיל דוקרני, ובכל המקרים לא יפחת המרחק בין הגדר לבין הקירות החיצוניים של המחסן מ-(30) מטרים.

תקנה 36 - המחסנים יהיו תחת שמירה מתמדת יומם ולילה, ואסורה הכניסה אליהם אלא לפי הרשאה מיוחדת

ממנהל המכרה, וחייבים לתלות שלטים במקומות
גלויים מסביב למחסנים אלה המזהירים את עוברי
הדרך מלהתקרב אליהם.

תקנה 36 - אסור לעשן, להבעיר אש, לשאת גפרורים, מציתים,
סיגריות, איזה חומר דליק או מתלקח, ואיזו
להבה גלויה בחוץ האיזור המגודר שמסביב למחסן
חומר הנפץ.

תקנה 37 - (א) יש להכין באיזורי הכרייה מקומות מיוחדים,
על מנת לשמש אותם כמחסני משנה לחומר נפץ.

(ב) אסור לכמות חומר הנפץ, המאוחסנת במחסני
המשנה, לעלות על צריכת המכרה או המחצבים
ליום אחד.

(ג) המסירה ממחסני המשנה יהיו לאנשים הנושאים
רשיון לפיצוץ מוקשים מאת המפקח הכללי על
המכרות בלבד.

תקנה 38 - (א) יוכנו ארגזים מיוחדים עשויים מעץ וצבועים
בצבע אדום לשם הובלת חומר נפץ למקומות
העבודה וייכתב עליהם בכתב גדול וברור את
המילה (חומר נפץ).

(ב) אסור לשים דינאמט, קבסולים או פתילים
בארגז אחד.

תקנה 39 - חומר הנפץ שישמש את המכרות או הבארות חייב
להיות מהסוג העשוי למטרות המכרות ואינו כולל
גאזים או אדים מרעילים או מחניקים.

תקנה 40 - חומר נפץ שלא השתמשו בו, יוחזר אל מחסן חומר
הנפץ בסוף כל יום.

מקומות אלה מכל הפועלים לפני התחלת הצחת
הפחיל או הקעירה אל הבטריה.

(ב) אם פיצוץ המוקשים היה במנהרה שיש בה כניסה
אחת, יש לפנות אל כל החלק שבין מקום הפיצוץ
לבין סוף המנהרה מכל האנשים מבלי להתחשב
במרחק בינו לבין מקום הפיצוץ.

חקנה 48 - אסור להתקרב ממקום הפיצוץ אלא כעבור עשרה רגעים
לפחות מעת שמיעת קול הפיצוץ של המוקש האחרון
באם ההצחה הייתה מושלמת. אם הצחת המוקשים לא
הייתה מושלמת יש לחכות תקופה שלא תפחת מרבע
שעה.

חקנה 49 - פיצוץ המוקשים יעשה בתחום שיפוט העיריות והכפרים
על פי הוראות מיוחדים שיוצאו על ידי סגן היושב-
ראש למטרה זו בחיאום עם מועצות העיריות והכפרים
ורשויות הבטחון.

א י ו ר ו ר

חקנה 50 - בכל מכרה חייב להימצא אויר מספיק לנשימת האנשים
העובדים בה, כמו כן חייבים להימצא האמצעים
הדרושים לחידוש זרם האויר הנקי בכל חלקי המכרה
באופן מחמיר.

חקנה 51 - על מנהל המכרה להיווכח בחמידות שאחוז האבק,
הגאזים המרעילים, והאדים באויר המכרה, הוא
פחות מהמידד שעלול להזיק לבריאות הפועלים.

חקנה 52 - יש לספק לפועלים העובדים במקומות שבהם האבק,
הגאזים והאדים הוא רב במסכות מגן.

חקנה 53 - אסור בהחלט השימוש במנועי דיזל או איזו מכונה
שכתוצאה מהשימוש בה יעלה אגוז דו-תחמוצת הפחמן

או הגאים גמרעילים באויר המכרה אלא אם היו
המכונות האלו מצוידים במכשיר מיוחד לספיגת
הגאים.

חקנה 54 - אסור בהחלט השימוש במנורות נפט או דיזל לשם
חאורה במכרה.

חקנה 55 - אסור להבעיר אש בחוך המכרה למטרת חימום או
לאיזו סיבה שהיא.

ה ת י א ו ר ה

חקנה 56 - יש להבטיח תיאורה מספקת לראיה במכרה באופן
שהפועלים יכולים לנוע בחוכה בקלות מבלי
שעיניהם יזוקו או יועמדו בפני סכנה.

חקנה 57 - החלקים הראשיים של המכרה המפורטים להלן
חייבים להיות מוארים טוב ובאופן מחמיד במשך
כל זמני העבודה.

(א) מקומות העבודה והדרכים הראשיים, קוי
החעבורה, הרצועות והמעברים המיוחדים
למעבר הפועלים.

(ב) נקודות הטעינה והפריקה של החומרים המתכ-
חיים, האבנים, הציוד והמצרכים.

(ג) נקודת הצטלבות של שתי מנהרות ראשיות או
שני קוים מקוי התחבורה.

(ד) מכל מקום במכרה שיש בו מנוע, גנרטור,
מכש אויר, מאורר, משאבה, מכונת שאיבה,
בריכת מים, או איזה מקום אחר שמשתמשים
בו במכונות כבדות, או בינוניות, קבועות
או ניידות.

(ה) כל מקום מתחת לאדמה המיועד לאיסוף הפועלים.

(ו) המקומות המשמשים לאיחסון חומר נפץ או שמים בהם ארגזי חומר נפץ ואביזריהם בזמן העבודה.

תקנה 58 - יש להציב תיאורה בהירה מלפני ומאחורי כל מכונה ממונעת המשמשת למטרות הכרייה.

א י ת ו ת

תקנה 59 - בכל מכרה או מחצבה חייבת להמצא מערכת איתות מיוחדת למכונות שבשימוש לשם הסדרת התנועה בדרכים ובקוי החבורה.

תקנה 60 - (א) יקבעו הוראות מיוחדות להסדרת האיתות לכל מכונת גרר או הובלה המשמשות למטרות הכרייה.

(ב) עותק מהוראות האיתות יפורסם במקום בולט בחדר מכונת הגרר או ההובלה ובכניסה למכרה, יישמר תמיד במצב טוב ויהיה כתוב בשפה או בשפות האנשים הנוגעים בדבר כמו כן יש לבאר לאנשים שאינם יודעים קרוא וכתוב.

אחזקה והגנה

תקנה 61 - יש לעשות סקר גיאולוגי פיסיקאי והידרולוגי מפורט לאיזור שעומדים לעשות בו כרייה במישרין שיכלול את הנתונים הבאים :-

(א) עובי המתכת שעומדים להפיק, חלוקתה, שיפועה, ריחוקה משטח האדמה וחוזקה.

(ב) חתך מאונך של כל (200) מטרים שיראה את סוג הסלעים הנמצאים מעל ומתחת למתכת שעומדים

להפיק, עוביים, חוזקם ושיפועם.

- (ג) הבקיעים והקיפולים שיכולים להשפיע על אופי הכרייה באיזור.
- (ד) הגובה המקסימלי של מי תהום העלולים להימצא באיזור והיחוקם משטח האדמה.
- (ה) זרמי המים התת-קרקעיים הראשיים באיזור והגבול העליון האפשרי של גובה המים לזרמים אלה, מחושב על בסיס של המשקעים בשיעור (1000) מילימטרים לשנה.

תקנה 62 - לפני שיוחל בכרייה בכל איזור שהוא, יש להגיש דו"ח בכתב לסגן היושב-ראש שיפרט את הנחוננים להלן :-

- (1) הכמות הרזרבית של המתכת הנמצאת במקום, תוכנית הכרייה, הממוצע השנתי הצפוי של ההפקה, ואורך החיים המשוער של המכרה.
- (2) התכנית הכללית של המכרה שתפרט את הבא:
- א. שיטת הכרייה העתידים להשתמש בה.
- ב. נפת הרכב ורוחב המנהרות עם פירוס הסיבוח שלאורך הוחלט לבחור במידות אלו.
- ג. תכנית ושיטות אירור המכרה.
- ד. רשת ואמצעי התנועה הפנימית, עם פירוס הנקודות הראשיות של טעינה ופריקה.
- ה. סוג המכונות שישתמשו בהן מתחת לאדמה, עם פירוס כוחות הסוס שלהן, סוג הדלק שיתניע אותן, ומקומות שימושן.
- ו. כיצד תחלק רשת התאורה ואיזו רשת חשמלית בתוך המכרה.
- ז. חרשים ארגוני למנגנון המכרה שיראה את השתלשלות האחריות הטכנית והמינהלית בצורת פירמידה החל מהמנהל ומטה.

ה. רשימה של הנחיות מגן מכל אגף מהאגפים הראשיים של המכרה.

חקנה 63 - אסור לעשות שום חיקון בתוכנית הכרייה המאושרת על ידי סגן היושב-ראש אלא בהסכמתו.

חקנה 64 - יש להשחית את כל המעברים הראשיים, הדרכים וקווי התחבורה בתוך המכרה באופן שיבטיח את אי-התמוטטותם.

חקנה 65 - יש להשחית כל מנהרה שרוחבה יותר משני מטרים בתשתיות מספיקות לפי אחת השיטות הנהוגות כרגיל בכרייה.

חקנה 66 - (א) יש לקבוע תכנית של שיטת השחית מקומות הנסיגה או הגישוש בכל מכרה עד אשר תתאים עם אופי העבודה בה, בתנאי שחושג הסכמת המפקח הכללי על התכנית זו בכתב לפני ביצועה.

(ב) בקביעת תכנית הנסיגה או הגישוש יש להתחשב בפרטים דלהלן:

1. השחית חמש המטרים האחרונים של סוף המנהרה המוליכה אל מקום הנסיגה מכל מקום במכרה.
2. קביעת המשענוח הנמצאות בשורה הקרובה מרכב העופרת בצורה שכל הקצוות בשורה זו יהיו צמודים לרכב.
3. לא יעלה הגבול המקסימלי של המרחק בין משענת ובין זו שבאה אחריה בשורה אחת על מטר אחד.
4. לא יעלה הגבול המקסימלי של המרחק בין איזו שורה מהמשענוח ובין זו הבאה אחריה על מטר אחד.
5. הקצוות בכל שורה חייבים להיות במרחק לא

פחות מעשרה סנטימטרים מהקצוות המקבילות
הגמצאות בשורות הסמוכות האחרות.

6. להשתית מקומות הנסיגה או הגישוש שנגמר
פיצוץ בדינמט, לפני שיוחל בהובלת
העופרות מהם.

7. מקום הנחיתה הנמצא מאחורי שורת המשענות
האחרונות ייחשב כמקום מחוץ לתחום ותאסר
הכניסה אליו מכל סיבות שהן.

תקנה 67 - יש לשמור על קיום ההסדרים הבאים בכל פתחי
בארות המכרות.

(א) עבודות החפירה יעשו בפתחי בארות המכרות,
בצדדים, מעל השטח ובשכבת העפר המכסה את
המחכות לפי שיטה שתמנע מפולח עפר וכו'
בצורה מסוכנת.

(ב) להקים גדר מסביב לפתח הבאר אם יש איזו
סכנה על הפועלים העובדים בה או מסביבה.

תקנה 68 - יוקמו מקלטים להגנת הפועלים בזמן פעולות
הפיצוץ. אין צורך במקלטים כאלה באם הפועלים
יכולים להתרחק ממקום הפיצוץ מרחק מספיק כדי
להבטיח את שלומם.

תקנה 69 - על כל פועל, לפני התחלתו בעבודה ובזמנה,
ביחוד לאחר פיצוץ, לבדוק את המקום שבו הוא
עובד ולהרחיק כל סלע, אבן או עפר שיש חשש
למפלחם.

תקנה 70 - אסור על פועל כלשהוא לזרוק סלעים, אבנים, עפר
או איזה חומר אחר שיעמיד את הזולת מול סכנה.

תקנה 71 - יגודרו בגדרות איתנים הכניסות לבארות, לחורים,
לקידוחים, לבריכות ולאיזה מקום מוזנח במכרה או
מסביבו.

תקנה 72 - יושתחו ויצופו מבפנים (בעץ) הצדדים של בארות המכרות שמפיקים מהן מתכות או המשמשות מעברים לפועלים או להובלת מצרכים.

תקנה 73 - אסור לאזם כלשהוא להפעיל את מכונת ההרמה או הסחיכה אלא אם היה בעל רשיון לכך מאת מנהל המכרה.

תקנה 74 - יש להשתמש בחבלי ברזל למשיכה בכל המכרות שעומקן עולה על חמישה עשר מטרים, החבלים חייבים להיות עשויים טוב, בלי פגם, ובחוזק מספיק.

תקנה 75 - חבל המשיכה המשמש להרמת הפועלים והורדתם חייב להיות מיועד עד כי מרכיב הבטחון בו אינו פוחת מ(200%).

תקנה 76 - על מנהל המכרה לשמור ספר שבו ירשום את הפרטים הבאים אודות חבל המשיכה:

(א) הגבול המקסימלי למידת חוזקו.

(ב) שם בית החרושת שיצר אותו, כתובתו, תאריך ייצורו ותאריך קנייתו.

(ג) אורך החבל ומשקל כל מטר ממנו בקילוגרמים.

(ד) תאריך התחלת השימוש בו.

(ה) תאריכי קיצורו.

(ו) תאריך הפיכת קצוותיו.

(ז) תאריכי בדיקתו.

(ח) תאריך הפסקת השימוש בו.

(ט) המידד המקסימלי של המשאות שהורמו בו, מי שרושם את הפרטים האלה בספר חייב לחתום בצדם.

תקנה 77 - מנהל המכרה ימנה אדם מומחה לבצע את הפעולות האלה:-

(א) בדיקת מצב חבלי ההרמה, הקשרים שלהם הארגזים, בגלגלים ובאמצעי ההובלה האחרים, קרונוח הגרר וכל חלקי מכוונות ההרמה החיצוניים שכתוצאה מקלקולם יסוכן בטחון הפועלים; הבדיקה תיעשה פעם בשבוע לפחות.

(ב) בדיקת חלקי מכוונות ההרמה באופן כללי ופיקוח על פעולות האחות הקשורות בהפעלתן פעם בשבוע; עליו להכין דו"ח מפורט על מימצאי הבדיקה.

תקנה 78 - לכל מכרה מכרה חייבות להיות שתי יציאות לפחות האחת לשימוש בזמנים רגילים והשניה לשימוש במקרי חירום במידה ולא ניחן להשתמש ביציאה הראשית.

תקנה 79 - יש להחזיק את כל אגפי המכרה באופן שישמור על בטחון הפועלים.

תקנה 80 - (א) ייקבע לאורך כל דרכי הסחיבה רשת למחן אותות ברורים לנהג שהוטל עליו לסחוב.

(ב) אם היחה הסחיבה באמצעות כוח המשיכה או שעלה אורך השיפוע על (40) מטרים יש לקבוע רשת לשם איחות ברור בין תחנות העצירה.

(ג) אם אמצעי הסחיבה עלולים לגרום ליציאה הקרונוח מאת המסילה, יש לנקוט באמצעים הדרושים למניעת אירוע תאונה.

חקנה 81 - אם הדרכים והמעברים של הפועלים הם אותם הדרכים המשמשים להובלה, חייב רוחבם להיות מספיק עד כדי מעבר הפועלים בקלות מבלי שיעמדו מול סכנת אמצעי ההובלה.

חקנה 82 - אסור לקדוח מנהרות או בארות שיחברו עם מקומות עבודה מוזנחים אלא אם נקטו אמצעים מספיקים לבטחון האנשים העובדים בהן או במקומות הסמוכים להם.

חקנה 83 - באם הקידוחים התקרבו ממקומות שעלולים לכלול בחוכם מים נקיים בצורה מסוכנת, אסור להמשיך בקידוח אלא לאחר שיחברר שאין סכנה על בטחון הפועלים ממים אלה.

חקנה 84 - אם עלה כוח איזו מכונה על (40) טון מכני יש למסור אותה לפיקוח מהנדס מומחה, אם כוחה היה פחות מזה יש למסור אותה לאדם שיש לא הכושר לפקח עליה בתנאי שנחקבל אישור המפקח הכללי בכתב על כך.

חקנה 85 - כל הגלגלים המותנעים וכל חלקי המכונות הגלויים המשמשים בענף הכרייה יגודרו בגדר איחנה.

חקנה 86 - מכונות החשמל מכל סוג שהוא, וכן כל חוטי החשמל יורכבו ויוחזקו בצורה שתגן על הפועלים מסכנה.

מיוחד למחצבות =====

חקנה 87 - אסור בהחלט קדיחה מערות, או מנהרות במחצבות מאיזו סיבה שהיא, וכל מחצבה שבה חוקדה מערה או מנהרה תיסגר, אלא אם היו בהחלט לתקנות המיוחדות של המכרות.

תקנה 88 - (א) אסור שגובה הקירות באיזו מחצבה יעלה על
שלושים מטרים ואם היה נחוץ יותר מגובה
זה, חייבים הקירות להיות בצורת מדרגות
או ספסלים.

(ב) אם עלה גובה הקירות באיזו מחצבה על עשרה
מטרים חייבים פני הקירות להיות משופעים
מהנצב בזוית שאינה פחותה מעשר מעלות.

ב י ט ו ל י ם

תקנה 89 - תקנות הכרייה מספר 63 משנת 1964 וכל נוסח
תקנות המנוגדות לתקנות אלו יבוטלו.

אל חוסיין בן טלאל

10/10/1966

שר הפנים ושר המדינה שר המשפטים ראש השרים, שר ההגנה
לעניני ראשות מועצה השרים סמעאן דאוד ומ"מ שר החוץ
עבדול וחאב אל-מגאלי וצפי אל-תל

שר הענינים הסוציאליים שר התחבורה, הסלגרף שר הבריאות
והעבודה והדואר צאלח ברקאן
פצ'ל אלדלקמוני

שר הפנים לעניני שר המדינה לעניני שר העבודה הכללית
עיריות וכפרים ראשות מועצה השרים יחיא אל-חטיב
קאסם אלרימאוי ומ"מ שר האוצר
סעיד אל דג'אני

שר החינוך והתרבות שר התעבורה ומ"מ שר הפיתוח
דוקאן אל הנדאוי שר הכלכלה הלאומים נצפת כמאל
מומחד טוקאן

שר החקלאות שר הפרסום
אסמאעיל חג'אזי עבדול חמיד שרף

אנו אל חסן בן סלאל, המשנה
להוד מלכוהו, לפי סעיף (31)
לחוקה,
ועל סמך החלטת מועצת השרים
מיום 18.7.66 מצווים להחקיץ
את התקנות דלקמן:

תקנות הפיקוח על מי-תהום לשנת 1966

אל חסן בן סלאל

עז עלדין אלמופתי
שר האוצר ושר
הכלכלה הלאומית בפועל

עבד אלוהאב אלמב' אלי
שר הפנים, שר המדינה
לענייני ראשות הממשלה,
ושר המשפטים בפועל

אחמד אבו קורה
שר הבריאות

וצפי אלחל
ראש הממשלה,
שר ההגנה ושר
החוץ בפועל

קאסם אל רימאורי
שר הפנים לעניינים
העירוניים והכפריים

צאלח ברקאן
שר הסעד והעבודה

יחיא אלח'טיב
שר העבודות
הציבוריות

סעיד אלדג'אני
שר התחבורה, נמלים,
העופה, מסילות ברזל,
שר התקשרות/מברקה
ודואר בפועל

מוחמד טוקאן
שר המדינה לענייני
ראשות הממשלה

ד'וקאן אל הנדאורי
שר החינוך והתרבות
ושר ההסברה בפועל

אסמאעיל חג'אזי
שר החקלאות

נצפח כמאל
שר הפיחוח

תקנות מספר 88 לשנת 1966

תקנות הפיקוח על מי- תהום*

הוחקנו לפי סעיף 68 מהחוק (הזמני) להסדרת עניני במקורות הטבעיים מס' 37 לשנת 1966.

1. לתקנות אלה ייקרא "תקנות הפיקוח על מי-תהום, 1966" וכן תיכנסנה לחקפן ביום פרסומן בעיתון הרשמי.

פ ר ק ר א ש ו ן

ה ג ד ר ו ת

2. יהיו למונחים דלקמן הפירושים שיוחדו להם מטה, אלא אם מורה ההקשר אחרת:-

- א. "הרשות" - רשות המקורות הטבעיים.
- ב. "סגן היושב-ראש" - סגן יושב ראשות המקורות הטבעיים או מי שנתמנה במקומו בכחב.
- ג. "הפקה" - שאיבתם או גרימת שאיבתם של מי-תהום אל פני הקרקע בכל דרך שהיא.
- ד. "מי-תהום" - כלל המים הנמצאים מתחת לפני הקרקע, ואשר ניתן לשאוב אותם אל פני הקרקע באמצעות באר, למעט מי מאגרים, מי בריכות, מי מקווים או מי אגנים, שיוחקנו באופן מלאכותי לאגירת מים.
- ה. "באר" - כל חפירה, קידוח, מבנה, צנור או כלי המשמשים או עשויים לשמש לשאיבתם או לזרימתם של מי-תהום אל פני הקרקע באופן חופשי, וכך כולל כל ציוד המשמשים בו במה שקשור באוחה חפירה, נקב, צנור, מבנה או כלי.
- ו. "קודה" - אדם העוסק בקדיחת בארות במטרה להפיק מי-תהום.

* פורסם בעתון רשמי מס' 1943 מיום 18.8.66

פ ר ק ש נ י

סמכויות סגן יושב - הראש

3. לסגן יוה"ר הסמכות והרשות המלאה לוודא ולחפש אחרי מקורות מי-תהום בממלכה, וכן לבקר ולהגביל את ניצולם של אותם מקורות, והוא חייב לתת אותן הוראות ולנקוט באותם צעדים שיש בהם כדי להגשים מטרות אלו בהתאם להוראות חוק זה.

פ ר ק ש ל י ש י

ההתקנה וההפקה

4. נתגלו מי-תהום בכמות של למעלה מחמישה מטרים מעוקבים לשעה, בעת החקנת מאגר או אגן (יהיה עומקו אשר יהיה) לשם אגירת מים או בעת קידוח חפירות לכל מטרה שהיא - חייב הנוגע בדבר להודיע על כך לסגן יוה"ר, ולא ייחשב לעובר עבירה.

5. לא יתחיל אדם ולא ימשיך בקדיחת באר לשם הפקת מי-תהום, ולא ישנה בכל צורה שהיא באר קדוחה, וכן לא יתקין כלי שאיבה מיכני כל שהוא אשר יגדיל או עשוי להגדיל תפוקת מי-תהום - ללא רשיון מאת סגן היו"ר.

6. לא יתחיל אדם ולא ימשיך בהפקת מי-תהום בממוצע יומי העולה על חמישה מטרים מעוקבים, מבאר או משתי בארות שהמרחק ביניהם אינו עולה על עשרים וחמישה מטרים או מקבוצת בארות הנמצאות באדמה ששטחה אינו עולה על חמישה דונמים - ללא רשיון הפקה מאת סגן היו"ר.

7. רשיונות הקודחים:

א. לא יעסוק אדם בקדיחת בארות ללא רשיון קדיחה מאת סגן היו"ר. כן הוא חייב להמציא לאוצר הממלכה בעת קבלת הרשיון או בעת חידושו, ערבות בנקאית או כספית מאושרת ע"י הנוטריון, בסכום של מאה דינרים.

ב. לא יתחיל החופר בקדיחת באר אלא אם הציג בעל הבאר רשיון קדיחה לפי תקנה 5 מתקנות אלה, אחרת,

יהיה צפוי לביטול רשיונו בנוסף לענשים הקבועים
בחוק להסדרת עניני המקורות הטבעיים וכן לחילוס
ערבותו.

פ ר ק ר ב י ע י

ר ש י ו נ ו ת

8. הודעות בדבר הבקשות והתנגדויות להן:

א. קיבל סגן היו"ר בקשות לרשיונות הנזכרים בתקנות
5 ו-6 מתקנות אלה, יודיע על כך במודעה אשר
תוצג במשך שבועיים במקום בולט באולם רשות
המקורות הטבעיים בנוסף לפרסום חד-פעמי בעיתון
הרשמי או בעיתון יומי מקומי כל-שהוא על חשבון
המבקש, וזאת כדי שכל המעוניין בדבר יוכל לעיין
בבקשות ולהתנגד להן. היתה לאיש התנגדות למתן
רשיון כל שהוא, עליו להגיש את התנגדותו בכתב
אל סגן היו"ר, תוך חודש ימים מיום הצבת המודעה
או פירסומה.

ב. באותם מקרים אשר בהם ימצא סגן היו"ר כי קדיחה
באר, ביצוע שינוי בה או הפקת מים ממנה, לא
יגרמו נזק לשכנים או למקורות מי-התהום יהיה
רשאי להוציא את הרשיונות הנזכרים בתקנות 5
ו-6 מתקנות אלה, מבלי שיהיה מוגבל בצעדים
דלעיל בדבר הודעה לשכנים או בדבר הודעות
המודעות ופירסומן.

9. מתן רשיונות -

סגן היו"ר, לאחר הגיע ההתנגדויות אליו ולאחר
שיערוך חקירות מחאימות על חשבון המבקש, יתן את
הרשיון המבוקש או יסרב לתתו, בין לגבי כלל
קדיחה מבוקשת או חלק ממנה, בין לגבי כלל
כמות המים שמבקשים להפיק או חלק מאותה כמות.
כן מוסמן היו"ר לסרב לתת רשיון כלשהוא אם
סבור הוא כי מתן רשיון כזה ישפיע על הגנתם,
ביקורתם וניצולם של מי-התהום, או אם סבור
הוא כי מתן רשיונות אלו יהווה מקור סכנה
לבריאות או יגרום לזיהום מקור אחר כל שהוא

של מים, או כאשר החקנת הבאר נוגדת לזכויות שעל פני הקרקע השייכות לאנשים אחרים.

10. רשיון לקדיחה -

ברשיון לקדיחה יקבע סגן היו"ר את סוג והיקף העבודות המותרות וכל תנאי הכרחי אחר שימצא לנכון להכלילו ברשיון, בנוגע לאופן ההתקנה.

11. רשיון להפקה -

הדברים להלן ייקבעו ברשיון להפקה:

- א. כמות המים המקסימלית המותרת להפקה תוך תקופת זמן כל שהוא.
- ב. זמני, וממוצע ההפקה או השאיבה, שאושרו.
- ג. מטרות השימוש במים.
- ד. במקרה והמים מיועדים להשקאה - יש לציין את הקרקע המתכוונים להשקאה.
- ה. המיתקן שיש להרכיב על חשבון המבקש לשם מדידת ממוצע ותקופת זרימת המים או ההפקה. אין להוציא רשיון להפקה אלא לאחר מילוי הוראות החקנות 16 ו-17 מתקנות אלה.

12. ביטול רשיון -

הפר בעל רשיון תנאי מתנאי הרשיון, יהיה סגן היו"ר רשאי לבטלו.

13. שנוי כמויות ההפקה -

סגן היו"ר רשאי לבצע שינויים כלשהם בתנאי רשיון, הניתן מטעמו, וזאת עקב שינוי הנסיבות, כגון ירידת מפלס מי התהום כתוצאה מסיבות טבעיות, או אם נוכח כי המשך השאיבה גורמת להסתגנות מים מלוחים או משפיעה על תפוקת בארות סמוכים, או אם ינוכח כי טובת הכלל מחייבת שינוי כזה.

14. רשום זכויות המים -

היתה המטרה שהותרה ברשיון ההפקה - השקאה, הרי בכפוף לאמור בתקנה 13 מחקנות אלה, ייחשב ממוצע ההפקה המפורט ברשיון כזכות מים שיירשם בפנקס בהתאם לחוקים התקפים, ויהיה לאחר מכן בר-ביקורת בהתאם לתקנות אלה, וצמוד לאותה אדמה שנקבעה ברשיון. היתה המטרה שהותרה ברשיון לשימוש במים שלא להשקאה - יהיה הרשיון כזכות אישית לבעל הרשיון.

15. המרחק בין הבארות -

סגן היו"ר רשאי לקבוע המודעה שחפורסם בעיתון הרשמי את המרחק המינימלי בין הבארות שתותר קדיחתן באזור מסויים, וזאת מפאת החשש מהנזק שייגרם למקורות הטבעיים מריבוי בארות.

פ כ ק ח מ י ש י

ה ו ד ע ו ת

16. על כל בעל בארהקיים בחאריך כניסתן של תקנות אלה לחוקפן, להגיש לסגן היו"ר פרטים בדבר חאריך קידוח הבאר, מיקומו, קוטרו, עומקו, ממוצע וכושר הקופתו, וכן כל ידיעות אחרות שיידרשו על ידי סגן היו"ר.

17. בעל באר שהשיג רשיון לקדיחה חייב להודיע מראש לסגן היו"ר על חאריך תחילת העבודה. כן הוא חייב לנהל פנקס לפי הדוגמה שנקבעה ע"י הרשות וירשום בו בהקפדה את כל הנתונים הדרושים - בין הגיאולוגיים ובין כל ידיעות אחרות אשר ייקבעו על ידי סגן היו"ר, וזאת חוך חמישה עשר יום מתאריך גמר הקדיחה.

18. דינים וחשבונות -

בעלי רשיון להפקה יגישו לסגן היו"ר דינים וחשבונות רבע-שנתיים חוך הזמן שייקבע על ידי סגן היו"ר ולפי ספסים שייקבעו ע"י הרשות, דינים

מועדיה, המפלס הקבוע של המים כשהוא מדוד
בשיטה שתיקבע על ידי סגן היו"ר, וכן כל פרט
אחר אשר יחליט עליו סגן היו"ר.

19. כניסה למקרקעין -

סגן היו"ר או כל אדם שימונה על ידו רשאים
להיכנס לכל קרקע, לערוך כל הקירה, בדיקה או
נתונים שברצונם לאסוף בנוגע למי תהום, ובלבד
שהרשות תישא בכל ההוצאות הקשורות בכך.

ח ל ק ש י ש י

ע ב י ר ו ח

20. העובר על הוראות תקנות אלה, יהיה צפוי לענשים
הקבועים בסעיף 66 לחוק הסדרת עניני המקורות
הטבעיים מס' 37 לשנת 1966. כן רשאי בית המשפט
לצוות עליו לסלק את תוצאות העבירה חוץ זמן
שייקבע ע"י בית המשפט. לא עשה כן, רשאי בית-
המשפט להרשות ליו"ר לסלק אותן על חשבון העברין.

תקנות המים של מפעל תעלת אלגור המזרחית

הוחקנו לפי סעיף (68) לחוק (הזמני) להסדרת ענייני המקורות הטבעיים מס' 37 לשנת 1966

תקנה 1 - לתקנות אלה ייקרא "תקנות המים של מפעל תעלת אלגור המזרחית לשנת 1966", והן תיכנסנה לתוקפן עם פרסומן בעתון הרשמי.

תקנה 2 - למונחים דלקמן יהיו הפירושים שיוחדו להם מטה, אלא אם מורה ההקשר אחרת:

א - "הרשות" - רשות המקורות הטבעיים.

ב - "סגן יושב-הראש" - סגן יושב-ראש⁽¹⁾ רשות המקורות הטבעיים או מי שהוא שנחמנה במקומו.

ג - "החוק" - החוק הזמני להסדרת ענייני המקורות הטבעיים מס' (37) לשנת 1966.

ד - "אזור המפעל" - השטח הכלול במפעל תעלת אלגור המזרחית והמוגדר בסעיף קטן (14) לסעיף (2) לחוק.

ה - "ליחידה חקלאית" - הפירוש שיוחד לה בחוק.

ו - "המחזיק או החוכר המשני" - הפירוש שיוחד לכל אחד מהם בחוק.

ז - "נהר הירדן" - אפיק המים הטבעי וההסטורי של נהר הירדן.

ח - "סיווג הקרקעות" - הפירוש שיוחד לו בחוק בכל הנוגע לאזור מפעל תעלת אלגור המזרחית.

תקנה 3 - הרשות נחשבת בעלת הסמכות לספק לאזור המפעל את המים הדרושים להשקאה ולחלקם ליחידות החקלאיות

(1) נראה שחסרה כאן המילה "יושב-ראש" (הערת המתרגם).

מדיניות המים שלה, ואחר זולתה אינו זכאי לבצע פעולות אלה ללא אישור הרשות לכך בכתב.

תקנה 4 - כל המים העיליים, מי התהום באזור המפעל ואלה המסופקים לאזור המפעל, יהיו מקורם ומטרת השימוש בהם אשר יהיו, כפופים לפיקוח הרשות ולבקורתה.

תקנה 5 - מועצת הרשות תקבע את המחכונת החקלאית ביחס לאזור המפעל, לאחר הימלכות בדעת משרד החקלאות.

תקנה 6 - כשנת הכספים (ביחס למפעל) היחשב החקופה שבין היום הראשון בחודש ינואר ובין השלושים ואחד לחודש דצמבר של אותה שנה.

תקנה 7 - גידול בננות, עצים בכלל, אורז וקני סוכר, וגידול דגים וצמחי מספוא תמידיים באזור המפעל יהיו כפופים להיתר שיוצא על ידי סגן יושב-הראש.

תקנה 8 - בקשת ההיתר חוגש לפי הטופס הקבוע אצל הרשות, ביחס ליבולים הנזכרים בתקנה (7) לעיל, אל סגן יושב-הראש אשר לו הזכות לסרב להעניק היתר, להקטין את גודל השטח שמבקשים לזרוע בו למידה שתראה לו מתאימה, ללא פירוט הסיבות; התנגד המבקש על החלטת סגן יושב-הראש, יועבר העניין אל מועצת הרשות שהחלטתה בעניין תהא סופית.

תקנה 9 - לקחה כמות המים הנמצאים באזור המפעל בחסר, אין בעל הקרקע המחזיק בה או חוכרה זכאים לבקש פיצויים כלשהם על כך.

תקנה 10 - סגן יושב-הראש רשאי, במקרים בהם מצויים מים בכמות העולה על צרכי אזור המפעל, למוכרם למבקשים מביין האריסים באזור המפעל או בשכנותו.

למדינת ישראל ובמיוחד שלא תספק ד על ידי
אויבים או תפגע במחזורי סחמים על ידי
ובלבו שתיצאום היבולה המים תיפסקו לחיובי שיטה
ובמקרה זה אין קדוה המים ירא יחסיע ותיפגע הפנים
קבוצות עליון במים או פגועים בסיסם ותיפגע
אריות, בגלל ס בה כלשהי, לכבוד לו מ פגועים
להסמכתם לסכום לו להשאט אריות או פגועים
כן אינו זכאי עלווע בגנות, עני פני או פגועים
סוג שהוא או צמח ספוא תחילים או אירע מעל
מבין צמחים הצורכים מים.

תקנה 11 - הרשות אינה רשאית למוכר מים לארמים הנזכרים
בתקנה (10) ללעיל אלא לאחר שהזבחו צרכי המים
של אזור המפעל.

תקנה 12 - הסכמי מכירה מים בין הרשות והמבקשים ייערכו
לפי הטופס שאושר על ידי מנן יושב-הראש.

תקנה 13 - אין הרשות אחראית על נזקים כלשהם שיגרמו לקיפוחם,
למזרע או לצמחים בגלל שפוננה, שוני נטיב המים
או בכמותם, או בגלל סיבות אחרות.

תקנה 14 - אתר זולת הרשות אינו זכאי להשתמש במחוי חרים
בתעלה הראשית או בתעלות צדדיות או להשתמש במים
באזור המפעל ללא אישור יושב-הראש לכך, ובמקרה

תקנה 15 - חריקעות סמוג 1, 2, 3, 4 תחשבונה בעלות זכות
קדימה להשאט באזור המפעל, ולא תורשה השאט
קרקעות מדלגות אחרות, אלא לאחר שתאשר הרשות
סידוג קרקעות אלה מהוש.

תקנה 16 - אין לשאוג מים מהתעלה באזור המפעל. אלא כהחלטה
מועצת הרשות.

תקנה 17 - אתר זולת הרשות אינו רשאי לתפוך בארות למי מהים

תקנה 18 - אין לגדל אורז באזור המפעל אלא באישור בכתב מסגן יושב-הראש, וזאת לאחר שיקבל רשות בכתב ממשרד הבריאות.

תקנה 19 - בעונות בהי נחלש זרם הירמוך או הנחלים הצדד-יים או שניהם גם יחד, תבוצע חלוקת המים לאריסים כלהלך:

הקרקות המוקצות לגידול בננות והדרים אשר כבר ניטעו, וכך עצים אחרים, תקבלנה את מכסתם היומית בשיעור שלא יעלה על 14 מטר מעוקב ליום לדונם בננות, ולא יעלה על 7 מטרים מעוקבים ליום לדונם הדרים ועצים אחרים; לאחר מכן תחולק הכמות הנוותרת בתעלה לקרקות שבתוך אזור המפעל באופן שווה לפי שטח הניתן להשקאה, והאריסים יהא חופשי להשתמש במים לזרוע את השטח אותו ירצה במזרע שירצה; השומת ליבו מופנית לכך שהערכות כמויות המים עשויות לפחות בהדרגה לפי מידע הרשות, ואין האריסים זכאים לבקש פיצויים כלשהם על מזרע שזרעוהו אם פוחדת כמות המים במפעל מכדי להספיק לו.

תקנה 20 - כל מחזיק או חוכר משני, הרוצה לקבל כמות מ-מימי המפעל להשקאת יחידותיו החקלאיות או לצרכי בית, יגיש לרשות בקשה על הטופס הקבוע אצלה, ובה יפרט את מידת המים שהוא נזקק להם. זמני הקבלה וידיעות אחרות אשר תדרשן הרשות מזמן לזמן, והרשות רשאית להבטיח צרכיו אלה לאור אפשרויותיה וכמות מימיה, וכך רשאית היא לדחות את הבקשה ללא פירוט הסיבות, מבלי שתפגע בזכויות המוענקות למבקש לפי תקנות אלה.

תקנה 21 - הרשות זכאית לגבות את מחירי המים המסופקים לפי המפורט בתקנה (22) לתקנות אלה, לפי

המנאים וההוראות אשר יוציאת סגן יושב-הראש
מזמן לזמן. פיגר או נמנע המחזיק או החוכר
המשני מחשולם מחירי מים אלה בזמנים שנקבעו,
או הפר תנאי או הוראה כלשהם, זכאי אזי סגן
יושב-הראש, בנוסף לכל הזכויות האחרות המוענקות
לרשות לפי החוקים והתקנות התקפים, ולאחר שנתן
הזדמנות, שיראה אותה מתאימה, לחיקון פיגורו,
להפסיק את אספקת המים אליו, מבלי שחוטל כל
אחריות על הרשות או על סגן יושב-הראש בגלל
מה שייגרם על ידי כך.

תקנה 22 - הרשות תגבה את מחיר המים לפי התעריף דלקמן:

א - 1 - 1800 מטר מעוקב - פלס אחד לכל מטר
מעוקב בשנה אחת
לדונם אחד;

ב - שני פלס למטר מעוקב אחד על העולה על הנ"ל

תקנה 23 - כל אריס אשר אינו מתכוון לעבד חלק מאדמתו או
את אדמתו כולה בעונה חקלאית (בין חורפית ובין
קיציית), יודיע לרשות לפני תחילת העונה החקלאית,
אית, וישלם לה סך 300 פלס לכל דונם שאינו
מתכוון לעבד. החברר לרשות כי אריס פלוני לא
עיבד חלק מאדמתו או את אדמתו כולה מבלי
שהודיע לרשות, ישלם האריס סך 500 פלס לכל
דונם אשר לא עיבד; החברר לרשות כי אריס פלוני
לא עיבד חלק מאדמתו הגדול מהחלק שהודיע עליו,
ישלם אזי האריס סך 500 פלס לכל דונם אשר לא
עיבד במקום 300 פלס.

תקנה 24 - הרשות תיגבה את מחיר המים אשר משתמשים בהם
להשקאת משחלות, לצרכי בית ותעשייה לפי המחירים
שחאשרם הרשות מזמן לזמן.

תקנה 25 - הקרקעות הנמצאות באזור המפעל ואשר מימיהן
נשאבים מנהר הירדן כפופות להוראות שתקבע מועצת
הרשות למטרה זו מזמן לזמן.

UAFN 92 - 071 H4105 - H4106 LANE ZULIKAN BILANLU
BEMIXIU GEKIXA BILANLU DAPUO N400

תקנות מס' (90) לשנת 1966

תקנות העניינים הכספיים
של רשות המקורות הטבעיים

דוחקו לפי סעיף מס' (68) לחוק (ר-מו) להסדרת ענייני המקורות הטבעיים מס' (37) לשנת 1966

1. הקנה - לתקנות אלה ייקרא "תקנות העניינים הכספיים של רשות המקורות הטבעיים לשנת 1966", והן חכנסנה לחוקפן ביום פרסומן בעתון הרשמי.

2. הקנה - להשגת מטרת תקנות אלה, יהיו למונחים דלקמן הפירושים שיוותרו להם מטה, אלא אם ההקשר מורה אחרת:

"הרשות" - רשות המקורות הטבעיים.

"המועצה" - מועצה הנהלת הרשות.

"סגן יושב-הראש" - סגן יושב-הראש של רשות המקורות הטבעיים, או מי שהוא מטמין במקומו.

"המנהל הכללי" - הפקיד שמונה לפי סעיף קטן א' לסעיף 12 לחוק.

"פקיד חשבונות" - ראש מדור החשבונות, מנהל חשבונות, מזכיר, נסיד בקורת, או כל פקיד הממונה או שמוסלת עליו אחריות כספית, או הסדרה ורישום של עסקה כספית או חשבו-נאית כלשהי הקשורה בעניינים הכספיים של הרשות.

פ ר ק ר א ש ו ן

א ח ר י ו ת

3. הקנה - סגן יושב-הראש יהיו ראש פקידי החשבונות ואחראי על חשבונות הרשות, כל עסקותיה הכספיות

החשבוניות שמירה על כספה הפקדתם בבנק
מקום כלשהו והשגחה עליהם, נקיטה באמצעי
זה רוח נחוצים המבטיחים שלא יארעו בהם ספסור
מעילה או הזנחה, ועליו:

א - לפקח פיקוח מעשי כללי על ההוצאות, לא
לחורג מההקצבות המוקצות בתקציב לכל סעיף
ולא להרשות הוצאה של סכום כלשהו שאין לו
הקצבות.

ב - לוודא אם כל ההוצאות וההכנסות חואמות
תאום מלא ומוחאם לסעיפי התקציב ולכללי
הרישומים הנכונים, ואם הן נרשמות בפנקס-
סיהן ללא איחור.

ג - לוודא אם כל חשלום משולם לפי היתר ואינו
עולה על המגיע.

4 - חקנה - פקידי החשבונות אחראים לדיוק החשבונאות,
העסקות הכספיות והחשבוניות של הרשות, דיוק
רישומה, הסדרת המסמכים הקשורים בהם, התאמתם
באופן מלא ותואם את סעיפי התקציב ורישומם
בפנקסיה ללא דיחוי, ועליהם:

א - לנקוט באמצעי זהירות נחוצים המבטיחים
שלא יארעו ספסור או מעילה בכספים,
בפקדונות ובבטחונות של הרשות, לשמור על
פנקסי החבורים של ההיתרים, הקבלות
והבולים ועל טובריים אחרים כלשהם בעלי
ערך כספי.

ב - לא ישלמו כל סכום אשר אין לו הקצבות
מוקצות בתקציב או החורג מההקצבות המוקצות
לכל סעיף מסעיפי התקציב, לא ישלמו כל
סכום שלא הותר לשלמו ולא ישלמו סכומים
העולים על המגיע.

5 - חקנה - סגן יושב-הראש ופקידי החשבונות אחראים באופן
אישי וכספי על קיום הפעולות הכספיות והחשב-
ונאיות או אחרות הפוגעות בכספי הרשות, הן
אם פעולות אלה נובעות מבקורתם, הן אם מהסדרת

העסקות הכספיות והחשבונאיות והן מהגשתן לתם
בהיותם המוסמכים האחראים על בקורתן ואישורן.

תקנה 6 - חל ספסור מעילה או הזנחה בכספי הרשות, או
התרשל פקיד מפקידי החשבונות במילוי תפקידו
הרשמיים, יערוך סגן יושב-הראש הקירה בהשתתפות
נציג משרד האוצר ונציג מלשכת החשבונות ויגיש
את המלצותיו ליושב-ראש המועצה כדי שינקוט
בהליכים משפטיים.

פ ר ק ש נ י

ה ת ק צ י ב

תקנה 7 - א - ברבע האחרון של כל שנה כספיים, יכין המנהל
הכללי את תקציב הרשות, ובו סעיפי ההכנסות
וההוצאות, ויגישו לסגן יושב-הראש כדי
שיביאנו בפני המועצה לשם דיון בו ואישורו.

ב - לאחר שאישרה המועצה את התקציב, הוא יובא
בפני מועצת השרים באמצעות משרד האוצר/התקציב,
הודשיים לפחות לפני תחילת שנה הכספית.

ג - לאחר אישור התקציב על ידי מועצת השרים,
הוא יוכלל בתקציב הכללי של המדינה.

ד - לאחר אישור התקציב בצורתו הסופית, יודיע
שר האוצר למועצה על תקציבה המאושר, והוצאות
השנה תחשבנה קבועות ומוגדות.

פ ר ק ש ל י ש י

ה ת ר ת ה ו צ א א ה

תקנה 8 - אין להוציא הוצאות כלשהן מסעיף מסעיפי התקציב,
כל עוד לא הותרו בחוק ולא הוטלמו הצעדים
הכספיים דלקמן:

א הוצאת הוראה כספית כללית.

ב - הוצאת המחאות כספיות על ידי סגן יושב-הראש לפקידים המוסמכים להוציא מן התקציב.

ג - הסדרת אישור תקן הרווח, אישור תוספת או חנוה העסקה.

חקנה 9 - סגן יושב - הראש רשאי להוציא המחאה מתוך הקצבות סעיף כלשהו, שהוסמך להוציא ממנו, לפקיד כלשהו אשר הטיל עליו סגן יושב-הראש את האחריות להוציא בשמו.

חקנה 10 - אין להעביר הקצבות של סעיף כלשהו לסעיף אחר, אלא באישור המועצה להעברה.

חקנה 11 - אין להעביר את הקצבות המשכורות מסעיף למשנהו או להוצאות ולהפך, אלא באישור המועצה ומועצת השרים.

חקנה 12 - היו הוצאות או משכורות כלשהן מגיעות במשך שנת הכספים ולא שולמו, יקצי אותן בתקציב השנה שלאחריה והן תוכללנה בסעיף המיוחד להן.

פ ר ק ר ב י ע י

בקורת ההוצאות

חקנה 13 - נוהלו בושוח היומנים המיוחדים דלקמן:

א - יומן הקצבות - ייוחדו בו דפים נפרדים לכל סעיף מסעיפי התקציב והרשמה בו הקצבות כל סעיף בתקציב המאושר, מספר ההוראה הכספית הכללית והמחאה הכספית, ויירשמו ביומן זה הסכומים המוצאים למעשה לפי המספרים הסידוריים של מכמיהם, וכך יירשמו בו הסכומים התלויים ועומדים,

הענין של יציאת ישראל מן הארץ
הענין של יציאת ישראל מן הארץ
הענין של יציאת ישראל מן הארץ

יומן התנועה וההסכמים - יוקצה ביד אדם
אם יותר לכל הוזה או הסכם שיכלול פרטים
מספיקים על הסכום המגיע מהדשות, פרטי מסמכי
החלום ועל פני הקצוב אשר החלום כנוצ
מהקצבותיהם, ומסמכי האכנסות, יירשמו
מיום המגיעים מהדשות לפי התנאים וההסכמים
או ההקצבות על חשבון טעיף כלשהו בטוב הסכם,
מיום שמתחייבים בהם; יש לשים לב שהסכום
סכום ההוצ' למעשה לא יעלה על התורה.

יומן מפרעות ההקצבות - יכלול פרטים מספיקים
על מטרה וערכה של כל הקצבה, שם הבנק שנתנה
בו ההקצבה; ערך ההקצבה יירשם ביומן ההקצבות
בפור הסכימים שמתחייבים בהם וחתם הטעיף
שלחשבונו יחתם הקצבה זו. ביומן ההקצבות
יפורט הסכומים ששולמו מחוץ ההקצבות, חוץ
צדן מספר מסמכי החלום, הטעיף שממנו
שולם הסכום יבין מסמכי ההכנסות.

יומן התחייבות הכספיות

- (1) מוטל על ראשי המצוינים בכללם פוזר
התחייבות כספיות לביקורת על יוצאם
כספיות הקצבות הכספיות וההסכמים.
- (2) התחייבות של טעיף כלשהו מספיק
הקצוב בכלל לא חדרונית מההקצבות של
אותו טעיף בשנת כספים כלשהי.
- (3) יחתם, רק מקרים יוצאים מן הכלל, לעומד,
טוף שנת הכספים, את יצרות ההסכמים
שלא שולמו לתקופת שלא תעלה על שש
חודשים, ובלבד שבכל מקור יכלול אישור
בכתב משו' האוצר.

יומן תיבות ש.ס. - יירשמו ב החסות
השם מן התיבות אשר לא אשיר לפי חוקים
א הסכמים או הקצבות, ולא שילמו במשך השנה,
יאת כדי ליעצוים מחדש בתקציב השנה שיתחייב.

"מים" - נהרות, נחלים, אפיקים, בריכות, מעיינות, אגמים, מי מבויעים, בארות, מפלים, סכרים ומאגרים כלשהם, או כל תעלה, חמירה, צפ, קמלא מים או יבש, גזה או גשר, מעבדה, או בנין להסדרת מים או העברתם, באר (קידוח בור) או אמצעי להפקת מים, שאיבתם או דחיפתם, או עבודה משנית מכל סוג שהוא הנעשית לשם השגת מים, שאיבתם, העברתם והטימון בהם למטרות השקאה או למטרות ייבוש ראשוניות.

"הסדר קרקעות ומים" - הסדר כל הבעיות והמחלוקות הקשורות בזכות שימוש או זכות קניין כלשהן בקרקע או במים, או זכות טובת הנאה בהם או כל זכויות אחרות הקשורות בהם והניתנות לרישום.

"מנהל" - מנהל מחלקת הקרקעות והמדידות או ממלא מקומו.

סעיף 3 - בהתאם להגדרה הנזכרת בסעיף הקודם, עוסק הסדר הקרקעות והמים בכל האנשים, הגופים והאגודות שיש להם זכות שימוש, זכות קניין או זכות טובת הנאה בקרקעות ובמים הנמצאים בממלכה הירדנית ההאשמית, בין אם זכות זו מוכרת או שנויה במחלוקת.

סעיף 4 - 1 - פעולות ההסדר תתבצענה תחת פיקוחו והשגחתו והשגחתו של המנהל ויעסקו בהן האנשים שימונו מטעמו.

2 - המנהל יאשר את תחילת פעולת ההסדר ויקבע את כללי הנוהג לפיו והמקומות בהם יוחל בהסדר.

סעיף 5 - אישר המנהל את תחילת פעולת הסדר הקרקעות או המים באזור מסויים המוגדר בתור "אזור ההסדר" יפרסם בעיתון הרשמי צו הניקרא "צו הסדר", שיקבע כי יוחל בפעולת הסדר הקרקעות או המים באזור הנ"ל בתאריך שיפורסם לאחר מכן.

מיום שבו נמסרה ההודעה על החלטתה לבדוק.
החלטת שופט ההסדר בנידון תחשב כסופית.

(ג) ההודעה על החלטתה תעשה ע"י תליית הודעה
במקום בולט בכל אחד משני הכפרים שהגבול
המשותף ביניהם שנוי במחלוקת, והודעה זו
הכלול תאור תמציתי של הגבולות שנקבעו
ותאריך המועד האחרון לערר.

סעיף 7 - 1 - כל האנשים החובעים אחת מהזכויות הנזכרות
בסעיף קטן (3) לסעיף הקודם, יגישו את
תביעותיהם ואת המסמכים המבססים אותן למנהל
או לפקיד המורשה מטעמו לקבל את התביעות,
במועד ובמקום שייקבעו לחלית זו. תביעות
אלו תחקרנה בפומבי לפי הנוהל שייקבע על-ידי
המנהל.

2 - המנהל רשאי להוציא מזמן לזמן הוראות שבהן
יקבע את אופן התווית גבולות הקרקעות והגשת
התביעות הקשורות בהם.

3 - המנהל או הפקיד המורשה מטעמו רשאי להציע
"טולח" (התפייסות) בין הצדדים המסוכסכים,
ובעת הסכמתם יערוך מסמך התפייסות על הסעיפים
שהוסכם עליהם ועל תאור החלקות שהתפייסות
עוסקת בהם, הצדדים המסוכסכים והעדים יחתמו
על המסמך והמנהל או האדם המורשה מטעמו
יאשרו אותו, כוחו יהיה יפה ככוחה של כל
החלטה או הסכם שיאושרו על-ידי הצדדים, זולת
אם הוא סותר את החוקים והתקנות התקפים.

סעיף 8 - 1 - היו עצים או מתקנים שייכים לאדם שאינו בעל
הקרקע, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו
לבצע את ההסדר בין הצדדים באופן שיוסכם
על-ידיהם. במקרה של העדר הסכם, רשאי המנהל
לצוות על ביצוע ההסדר שאופן שימצא לנכון
לפי הוראות חוק זה. נקבע לפי הסדר זה שיש
לשלם פיצויים לניזוק אותה שעה, תחולנה על
כך הוראות סעיף קטן (6) הנוסף לפי חוק זה
לסעיף 18 לחוק העיקרי.

2 - סבו המנהל שטובת הענין מהיבט היצאה תלקח
אזני כלשהי או מים כלשהם מכלל הסדר, ושאי
דוא לציות על כך, וכל עסקה או סכסוך שהתנהל
על קרקע יז או מים אלה, יידונו ויכל מקרה
כאילו לא הוצא בענינם צו הסדר, והם יידונו
או בבתי המשפט המוסמכים ובמזל ק"ח הישנה.

3 - קרקעות מסוג "מיר" או "מחרוכה" והמשמשות
מאז ומתמיד לטובת הנאתם של תושבי הכפר
או שבת ממנו, תרשמה על שם האוצר מטעם
אלה שהם בעלי טובת הנאה בהן. נכנסו קרקעות
אלה לחוך גבולות העירייה או המועצות
הכפריות, תיעשינה קנינים של בעלי זכות
טובת ההנאה הקודמים.

4 - כל זכות בקרקע או במים שלא תוכח על ידי
תובע כלשהו תרשם על-שם האוצר.

5 - בשעה ביצוע ההסדר במים יקבע המנהל את חלקי
המים שיש לרשם בלוח הזכויות באופן יחסי
לסך-הכל שטח קרקעות השליחן המושקות בדיון-
כלל על ידי המים שעליהם מתבצע ההסדר, ובלבד
שחלקים אלה ירשמו באופן יחסי למספר הדונמים
של קרקעות השלוחין. התברר שלאדם מסויים
יש חלקי מים עודפים מעל לצרכיו, והחלקים
העודפים הללו ניתנו לשאר הבעלים, ישלמו
הגוברים מאותם חלקים לבעלים פיצוי הגון
שיקבע על ידי המנהל.

6 - הוכח למנהל או לאדם המורשה מטעמו שמימי
מעייין אחד או יותר נרשמו בלוח הזכויות
בתור מקור מים בבעלות מושאע, ושאי הוא
להלק את חלקי המים הרשומים בלוח הזכויות
הסופי הנחשב כלוח הישום, על יסוד שחיי
החלקות המושקות מאוחז מעייין או מעיינות
או על יסוד המים המגיעים להן; לוח חלוקת
המים ייערך על יסוד חלקות האדמה השייכות
לכל מעייין ולחלעות המסתעפות ממנו, והמושקות
ממימיהם, כשהן באות בנפרד זו מזו, באופן
שיקבע על ידי המנהל. לניצוק זכות ערה
על לוח זה לפי ההוראות האמורות בחוק הסדר
הקרקעות והמים על תיקונו.

סעיף 9 - המנהל או האגף המורשה מטעמי לבצע את פעולות ההסדר
רשאי לעשות כדלקמן:

1 - היה הגבול הישן המפריד בין גושים או חלקות אדמה שונות מפותל או עקום - רשאי הוא להתוות גבול חדש במקומו, ולהסדיר כל גבול המתאים לדעתו לאופי הקרקע לשם שיפור העבודות בה, בין אם על ידי החלפתה בקרקע שווה לה מבחינת הערך, או על ידי מתן הפיצויים הדרושים לניזוק כתוצאה מפעולה כזאת, והחלטתו בעניין תהיה סופית.

2 - לסלול ולהתוות כל דרך חדשה או ישנה בין אם זו דרך ציבורית או פרטית, ולתכנן כל זכות שפיכה או זכות מעבר לשם חיבור קרקע כלשהי עם דרך ציבורית, והוא רשאי לקבוע את שער הפיצויים שיש לשלם לניזוק כתוצאה מפעולות כאלה, והחלטתו בעניין תהיה סופית. הזכאי לפיצויים רשאי לבצע את החלטת הפיצויים (במחלקת ההוצאה לפועל), משיצג תעודה מטעם מנהל הקרקעות והמדידות המעידה על אי-אפשרות הביצוע בלוח הזכויות.

3 - כל הדרכים הציבוריות והפרטיות שתחווונה במשך פעולות ההסדר, תימדדנה ותרשמונה על מפות המדידה. מפות אלה תחשבנה כמסמך הבלעדי שיפנו אליו במקרה של התלעות סכסוך או הסגת גבול כלשהם על אותה דרך.

4 - הוזנחה דרך כלשהי המדודה ורשומה במפות, רשאית מועצת השרים להחליט על ביטולה. נמצאה אותה דרך מחוץ לאזורים העירוניים, תחשב אז זכות הבעלות הערטילאית עליה כקניין הממשלה. נמצאה בחוץ אותם אזורים, תחשב זכות הבעלות הערטילאית עליה כקניין העירייה.

5 - (א) הובילה הדרך, שהתכוונו לסללה במשך פעולות ההסדר או אחריהן, לחלקה אחת, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו, אם ימצא זאת לנכון, להמיר את סלילת הדרך בזכות מעבר שכיוונה ורוחבה יצייינו על המפה הנוגעת בדבר, מבלי לפגוע בשטח החלקה בה היא עוברת.

(ב) הוונחה יכוח מעבר זו מסיבה כלשהי ע"י
שחולל הפקת טובת ההנאה ממנה. חבוסל
הזכיות מן המפה ע"י החלטה סופית מטעם
המנהל.

6 - היה השימוש משותף בין בעלי הזכויות בחלקה
אחת או יותר באדמות כפר שהוגדרו כמשך
פעולות ההסדר כחלקות מחולקות, נקבע על
מפות מחלקת הקרקעות והמידות ולא הזכירו
על לוח הזכויות שלהן, ושמות השותפים האלה
נרשמו בלוח החביעות ולא היו שונים במחלוקת,
רשאי המנהל להרשות לאותם שותפים לבצע חלוקה
בהסכמתם (אם אין ביניהם נעדר, קטין או
פסול), בין אם החלוקה קשורה בחלקה אחת או
בחלוקת חלקות רבות. החגלע סכסוך ייחשבי
כשותפים אלו שנערך לגביהם לוח הזכויות לפי
הוראות החוק האמור.

7 - לא הניעו השותפים ליצור חלוקה על-יסוד הסכם
ביניהם, או היה ביניהם נעדר, קטין או פסול,
רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו במקרה
של הסכמת רוב בעלי החלקים לבצע חלוקה באופן
שימצא לנכון.

8 - הנושאים הנובעים מחלוקה למדרג ייחשמו
בלוח החביעות ובלוח הזכויות. בעת פסיקת
לוח זה אפשר לערוך עליו לפי הוראות סעיפים 12
ו-15 לחוק זה.

סעיף 10 - נסתמה הקידח החביעות; יערוך הפקיד הממונה
רשימה הנקראת "לוח החביעות" הכוללת את כל
החביעות בין אם מוכרות או שנוצרות במחליקה
ויגיש למנהל דו"ח על כל ענין השנוי במחלוקת.

סעיף 11 - 1 - סיים המנהל את בדיקת לוח החביעות והדו"חות
הקשורים בסכסוכים יערוך רשימת הנקראת
"לוח הזכויות".

2 - לוח הזכויות ייערך באופן שייקבע על ידי המנהל, ולאחר שיחתום עליו, ייחלה עותק ממנו במחלקת הרישום הנפתחת ועותק נוסף המקום בולט בכפר או בעיירה, ועותק מאושר ממנו יימסר לידי מוכחארי הכפר, כדי שיביאו את תוכנו ליריעת החושבים.

סעיף 12 - כל אדם, בתור בעל זכות שימוש, זכות קניין או זכות טובת הנאה בקרקע, במים או בכל זכויות אחרות הקשורות בהם:

1 - ששכחו להזכיר את שמו בלוח;

2 - שזכות שימושו, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו נרשמה בלוח בצורה מוטעית;

3 - שזכות שימושו, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו יוחסה בטעות כולה או חלקה לאדם אחר;

4 - ששווי אדמתו או חלקי המים שלו לא נרשמו, לא נכונה;

5 - שזכות שימושו, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו נפגעה בכל צורה אחרת;

רשאי, חזן שלושים יום מתאריך תליית לוח הזכויות המחלקת הרישום הנפתחת, לערור עליו על ידי בקשה בכתב שיגישנה למנהל במישרין או באמצעות פקיד הרישום הנפתח, בה יפרט את עילות עררו, והמנהל יעביר את העררים הנ"ל יחד עם לוח הזכויות אל השופט הדין בהסדר אשר יבחר לשמיעת ההתנגדות. אחד השותפים רשאי להיות בעל דין במשפט המוגש על מקרקעין הרשום בלוח הזכויות בחור "מושאע".

סעיף (13) - 1 - סמכות שמיעת העררים על לוח הזכויות והפסיקה בהם תיוחד לבית-הדין להסדר קרקעות ומים

ש"קרא להלן "בית-הדין להסדר" וש"מרכב משופט יחיד שימונה בהחלט להוראות הדין הרכב כתי-המשפט. חלה דש"פ או נבצר ממנו למלא את תפקידו, עונה שר המשפטים אדם שימלא את מקומו.

בית-הדין יערוך את השיבוטיו בכפר או בעיירה הנוגעת בדבר במועד שייקבע ע"י שופט בית-הדין להסדר. במקרים בהם אי אפשר יהיה לערוך את השיבוט בכפר או בעיירה, יערוך בית-הדין את השיבוטיו בכל מקום אחר שייקבע על ידי שופט בית-הדין להסדר באישור המנהל.

2 - לא הופיע אחד הצדדים לפני בית-הדין להסדר לאחר שקיבל הודעה להופיע בדין, יערך משפט שלא בפניו, אם הוא המשיב בערר, ועררו יידחה אם הוא העורר. אדם הנשפט שלא בפניו או שעררו נדחה רשא' להתנגד לפסק-דין זה תוך עשרה ימים מיום שקיבל הודעה עליו.

3 - לא עלה שווי התביעה; הרשום בלו הזכויות, על מאתיים* ד נאר, יהיו פסקי-הדין, הנתנים מטעם בית-הדין להסדר, החלטיים, במקרים שלתביעה אין שווי רשום בלו הזכויות. יערוך בית-הדין להסדר את שווייה.

4 - יעלה שווי נשוא פסק הדין על חמשים** דינאר, מותר לחייב בדין לערער בפני בית-המשפט לערעורים על פסקי-הדין הניתנים מטעם בית-הדין להסדר, תוך חמישה עשר יום מיום מתן פסק-הדין, אם ניתן בפניו, ואם ניתן שלא בפניו-תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבל הודעה על פסק-הדין אם עלה על מאתיים דינאר, יכול החייב בדין לערער עליו תוך שלושים יום מיום מתן פסק-הדין אם ניתן בפניו, ואם ניתן שלא בפניו-מהיום שבו קיבל הודעה עליו. בכל המקרים הנ"ל אין העורר רשא' לבטל את עררו באופן זמני. עמד בתוקף על הביטול, יידחה עררו סופית.

* חוקן לפי חוק מס' 23 לשנת 1955 (ע.ר. 1225 מיום 1.5.55)
** חוקן לפי חוק מס' 35 לשנת 1955 (ע.ר. 1250 מיום 17.12.55)

5 - כל משפט על קרקע או מים המוגש בכל בית-משפט בשעת תחילת ההסדר, וכל משפט מהמשפטים הנ"ל המוגש במשך ההסדר באזור הסדר מסויים, יועבר לבית-הדין להסדר. הגיש אחד הצדדים ערר על לוח הזכויות חוץ התקופה החוקית, ידון בית-הדין להסדר במשפטים אלה.

6 - בכל עת לאחר פרסום צו ההסדר ועד שיושלם ההסדר, תהיה לבית-הדין להסדר הסמכות לתת החלטה בדבר חזקה זמנית על כל קרקע או מים שצו ההסדר כלל אותם, או שמשפט כלשהו שהועבר אליו עסק בהם, וזאת לטובת כל אדם שתבע חזקה על אותה קרקע או אותם מים, או הגיש חביעה נגד לחזקה עליהם, ותהיה לו גם הסמכות לשנות החלטה זו או לבטלה, מבלי להיות כפוף להוראות חוק שופטי השלום, ובלבד שמבקש סילוק היד יגיש ערבות שחבטיה תשלום דמי נזק לאדם שידו סולקה מהקרקע באם יתברר שמבקש החזקה אינו צודק בבקשתו.

7 - לבית-הדין להסדר הסמכות לתת החלטה בדבר הפסקת כל עסקת רישום הקשורה בקרקע או במים באזור הסדר כלשהו. להחלטה זו יהיה חוקף של פסק-דין של בית-משפט, והיא תוצא לפועל באותה דרך שבה מוצאים לפועל פסקי-דין של בתי-המשפט. החלטה זו תשאר חקפה עד שנית-הדין להסדר הקרקעות והמים יתן החלטה סופית בעניין.

8 - בכל עת לאחר פרסום צו ההסדר ועד שיושלם ההסדר, תהיה לבית-הדין להסדר הסמכות לדון במשפטי מצרנות ודין קדימה, ובלבד שהגשת המשפט תהיה בכפוף למועדים החוקיים, ושהסמכות הזאת תהיה בכפוף לסייגים שנוצרו בסעיפים קטנים 3, 4 לסעיף זה.

סעיף 14 - 1 - בכפוף לעקרונות היושר והצדק יחיל בית-הדין להסדר בשמיעת העררים ובפסיקה בהם את הוראות החוקים הקשורים בקרקעות ובמים והחקפים בממלכה הירדנית ההאשמית, מבלי להיות כפוף להוראות סעיפים 20, 36, 41, 42, 45 ו-78 לחוק הקרקעות, בין אם זכויות

לכל הנעוץ לקיץ או ליום יתהוה ליום
לשעבוד הקשורות בנהרית והלים, אפיק ט,
בליכות, מעינות, אנו ט, מביעים באיית,
מפלים, טכרים או מאגרים בין שיש להם
או שאין להם בעלים.

2 - מבלי להתחשב בשום הנראה שעומדת בסתירה לנו
במגילה או בחוק סדר הפלוצוניה האנדרת
או בכל חוק הקשור בקרקעות ובמים, חתיה
לביית-הדין להסדר הסמכות לדרוש כל ראייה
בין בעל-פה ובין בכתב. שהפסיקה בערוים
מחיבת אותה, עררים שאין ביכולתם של
הצדדים להמציא בהם כל ראייה בכתב על
שימושם או קנינם, וכמו-כן עררים שממציאים
בהם ראייה בכתב, מבלי שראייה זו ניתנה
ממחלקת הרישום.

3 - לאחר חום התקופה שנקבעה בחוק להגשת משפט
ערר, לא ישמע משפט ערר על לוח הזכויות
שהגישו יורשים להחזרת קרקע או זכות
הקשורה במים, שעברו בירושה מסב משותף.
תקופה זו מחילה מתחילת השימוש שלא באישור
שאר היורשים. היה התובע קטין, או פסול-
דין, תחילת התקופה מתאריך שבו יגיע
התובע לבגרות או מתאריך שבו תחזור
לפסול הדין בשירות המשפטי.

4 - השנה בדרך מימם זכות כלשהי בלוח הזכויות
הסופי הוזכר בסעיף 16 לחוק זה, זמאי
האדם שנגזם לו נזק לתבוע בבית-הדין להסדר
פיצויים מהאדם האחראי על החומות, ובלבד
שהתביעה חוגש תוך שלוש שנים מתאריך אישור
לוח הזכויות.

5 - הוכח לביית-הדין להסדר שאחד מפסקי-הדין
שלו הגיע לדרגה החלטת על-סמן הודעת
מנוצחות, הוא שאי לחייב את האדם שהפיק
תועלת מאותו פסק-הדין בחלום פיצויים
לבעל הזכותף ובלבד שיעור על ההודעה יוגש
תוך שנה אחת מתאריך מחן פסק-הדין החלטי.

5 - הוכח למנהל שנפלה טעות בלוח הזכויות הסופי כתוצאה מהסח דעת של סופר, טעות במדידה או מטעות בקביעת או בהחזית הגבולות על המפות במשך פעולות המדידה בין אם נפלה הטעות לפני או אחרי תחולת חוק זה. יעביר את הבעיה לשופט בית-הדין להסדר, ובעת העדרו לשופט השלום, לשם מתן החלטה סופית בנידון.

6 - הוכח למנהל שנפלה טעות באחד מרישומי פנקס המקרקעין כתוצאה מהסח דעת של סופר או הסח-דעת במדידה, רשאי הוא לתקן אותה טעות מבלי לפנות לשום אדם אחר, או גוף אחר.

סעיף 17 - 1 - במקומות בהם נשלם הסדר זכויות המים לפי חוק הסדר הקרקעות ישמש לוח הזכויות הרשום באופן זה כיסוד לעריכת פנקס המים מבלי להיזדקק לעריכת פעולות הסדר המים הנ"ל.

2 - לצורך כל המטרות, רואים בעל או בעלים של חלקת אדמה שהוקצו להם מים לפי פנקס המים כזוכה או זוכים בזכות הקניין על המים שהוקצו לאדמותיהם באופן זה. אין להעביר שום זכות קניין במים או בכל חלק מהם בנפרד מהקרקע שהוקצו לה, אולם מותר להכניס בפנקס המים כל זכות במים שהוכחה ע"י הממשלה לפי סעיף 8 לחוק זה מבלי שיהיו מוקצים לחלקה מסויימת איזושהי.

3 - המנהל רשאי לערוך שינויים בפנקס המים מזמן לזמן, כאשר:

(א) יוכח להנחת דעתו שנפלה טעות ברישום כתוצאה מהסח דעת של סופר או הסח דעת במדידה.

(ב) כבר התבצעה במחלקת רישום הקרקעות העברת הקרקע שהוקצו לה המים.

(ג) מתבצעת חלוקה של הקרקע ובלבד שזכויות הבעלות על המים החולק באופן יחסי לקרקע, זולת אם הוחלט אחרת.

(ד) מתבצעת הפקעה של זכויות המים.

סעיף 18 - 1 - היה שימוש בקרקע מושאע או בחלק ממנה באזור הסדר כלשהו, החולק אותה קרקע בין האנשים ששמותיהם כלולים בלוח הזכויות הסופי לפי הזכויות המפורטות בו.

2 - החאפשרה השגת הסכס על אופן החלוקה לפי חוק זה בין בעלי שני שליש לפחות של החלקים הכלולים בלוח הזכויות הסופי, תתבצע חלוקה זו חוץ פרק זמן שייקבע ע"י המנהל או מי שימונה על-ידו, ומבעלי החלקים שחלקתם תתבצע תיגבנה לאחר פרק הזמן שנקבע אגרות לפי הטבלה הנספחת לחוק אגרות רישום הקרקעות, עבור כל עבודות המדידת הקשרות בקביעת סימני הגבול.

3 - לא הגיעו לכלל הסכס על אופן החלוקה בעלי שני שליש לפחות של החלקים הכלולים בלוח הזכויות הסופי, מותר לבצע את החלוקה באופן שייקבע ע"י המנהל.

4 - חלקות האדמה הנובעות מהחלוקה תימדדנה וייערך לגביהן לוח רישום שיאושר ע"י המנהל ויכונן במקום לוח הזכויות הסופי.

5 - היתה חלקת אדמה כלשהי או חלק במושאע בחוץ אזור הסדר כלשהו קטנה בשטחה מהמינימום שייקבע ע"י המנהל, ובלבד שמנימום זה לא יעלה על דונם אחד באדמות קלאיות, הרגיש למנהל סמכות להוציא צו שיפסוק על אי-רישום אותה חלקה או אותו חלק על שם אדם או אנשים כלשהם. המנהל ישתמש בסמכות זו בין אם לגבי הסדר הקרקעות והמים המפורט בחוק זה, ובין אם לגבי כל עסקות רישום שתתבצעה לאחר מכן.

חלקות או חלקים אלו, הקטנים מהמינימום
הקבוע בצו האמור, ייקראו בשם "נתף",
ו"נתף" אלה תחוספנה לקרקע או לחלקי המים
של מי שישלם את המחיר הגבוה ביותר עבורן
מבין המשתמשים השכנים. נחאפשר איחוד שתי
"נתפות" או יותר, כך שסך-הכל שטחן יעלה
על המינימום הקבוע בצו האמור, הועמד
החלקה הנובעת מאיחוד זה למכירה פומבית
בין בעלי אותן "נתפות" שאוחדו.

6 - לא ניגש למכירה הפומבית אלא שכן אחד
בלבד, או לא הפיק טובת הנאה מה"נתף" אלא
אדם אחד בלבד, יוערך המחיר על-ידי שלושה
מומחים - שניים מן הצדדים והשלישי יבחר
על-ידי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו.
נבצר מהצדדים למנות את שני המומחים, רשאי
המנהל או הפקיד המורשה מטעמו למנות את
שלושת המומחים.

סעיף 19 - כל המסמכים והתעודות הנוגעים לעסקה כלשהי
הקשורה בביצוע הוראות חוק זה פטורים ממס
בולים.

סעיף 20 - לאחר שנפחח במחלקת הרישום פנקס חדש לפי לוחות
הרישום שהושלמו כתוצאה מפעולות ההסדר, רשאי
בעל כל חלקת אדמה שלא תוחמה לה דרך על מפת
המדידה, או שאי אפשר להשתמש בדרך שתוחמה לה,
לפנות בבקשה למנהל לסלול דרך שתחבר את אדמתו
עם דרך ציבורית או פרטית, או להחליף אותה דרך
בדרך אחרת שניתן להשתמש בה.

סעיף 21 - א - הדרך התוחמת באופן המתאים לדעת המנהל, או
כל פקיד שימונה על ידו, לאחר שהמבקש שילם
את אגרות הבדיקה והמדידה לפי הוראות חוק
אגרות רישום הקרקעות החקף. החברו בבדיקה
ובחקירה שלחלקה, שמבקשים לסלול לה דרך,
לא היתה זכות מעבר קודמת או שרוחב הדרך
שמתכוונים לסללה עולה על רוחב הדרך הישנה,
יוערך שווי הקרקע שהוקצתה בשביל הדרך על-
ידי שלושה מומחים, שאחד מהם ימונה על ידי

המנהל, וכל אחד מהשניים האחרים ייבחר על ידי אחד הצדדים. סרב אחד מהצדדים למנות מומחה, ימנה אותו המנהל מבין בעלי הקרקעות הסמוכות. לא יכלו המומחים להגיע לידי החלטה פה אחד בדבר הפיצויים, ייחשב הסכום שייקבע על ידי רוב המומחים בחור שיעור הפיצויים תוך חודש מיום שנמסרה לו החלטת המומחים, רשאי צד כלשהו להגיש למנהל התנגדות לשווי שהוערך באופן זה. החלטת המנהל בנידון תהיה סופית, במקרה ושולמו הפיצויים עבור כל שטח הדרך שמבקשים לסללה, היא תרשם בחור חלקה עצמאית על שם משלם הפיצויים, ותחואר בפנקסי המקרקעין כדרך פרטית.

ב - כל חלקת אדמה שחוצה אותה דרך ציבורית או פרטית, למעט דרך תחבורה הנוגעת למשרד העבודות הציבוריות ומצבה הנוכחי מזיק לאינטרסים של בעל החלקה או מעכב את ניצול הקרקע בצורה נכונה, רשאי אותו בעל לבקש מהמנהל לשנות את כיוון אותה דרך. לאחר ששילם המבקש את אגרות הבדיקה הקבועות בחוק רשאי המנהל להורות על עריכת הבדיקה, הוכח לו כתוצאה מהבדיקה שנגרמו נזקים, רשאי הוא לצוות על תיחום דרך חדשה בקרקע המבקש, שתזיק פחות מהדרך הקודמת, ובלבד ששינוי הדרך לא יהיה בו משום גרימת נזק לשכנים או לטובת הכלל. החלטתו בנידון תחשב כסופית.

סעיף 22 היו בכפרים בהם הושלם ההסדר מעינות מים או בארות שחושבי הכפר משתמשים בהם בחור שדוחים ציבוריים, ולא נקבע להם על מפת המדידה "חרם" * עם דרך גישה, רשאי המנהל, על-סמך בקשת כמה תושבים שמספרם ייקבע על ידו, לייחד "חרם" ודרך גישה אל המעיין או הבאר, ובלבד שהאנשים שיפיקו טובת הנאה מהמעיין או מהבאר ישלמו פיצויים לבעל הקרקע עבור השטח שילקח לתכלית זו; הפיצויים יוערכו באופן המפורט בסעיף 21 לחוק זה, ומותר לגבותם יחד עם אגרות הרישום ליש לשלמן עבור העסקה מאת האנשים שיפיקו טובת הנאה מהמעיין או מהבאר לפי חוק גביית

*הכוונת לתחום מסביב למעינות ולבארות

מסי אדמות "מירז", באופן יחסי למס המקרקעי
שכל אחד מהם משלם.

סעיף 23 - בכפרים בהם הושלם ההסדר לפי הוראות חוק הסדר
הקרקעות, הרי כל אדם ששמו נרשם בלוחות הרשמי
השייכים לכפרים אלה בתור בעל עצים בחלקה
הנמצאת בבעלות אדם אחר, רשאי לבקש חלוקת החל
וחלוקה זו תבצע לפי הוראות סעיף קטן (1)
לסעיף 8 לחוק זה.

סעיף 24 - במקומות שבהם הוכרז או הושלם הסדרם:

1 - רשאי בעל באר, מערה או מחילה הנמצאים
בחלקה שבחזקת אדם אחר, לבקש מהמנהל לקר
דרך "חרם" לאותו באר, מערה או מחילה
ובלבד שיוערכו יישולמו הפיצויים עבור
השטח שיוקצה לתכלית זו, לפי הוראות ס
21 לחוק זה.

2 - רשאי בעל כל חלקה שלא נקבעה לה זכות
לבקש מהמנהל לקבוע זכות זו בחלקה הסמ
הקרויה ב"חור". ובלבד שיוערכו הפיצויים
לשילם לבעל החלקה הסמוכה עבור הענקת
זו, לפי הוראות סעיף 21 לחוק זה.

3* - על אף האמור בסעיף קטן 2 דג"ל, אם הוכח
למנהל שחלק אדמה כלשהי שנקבעה לה זכות
שפיקה לפני הכרזת ההסדר, שכחו לקבוע זכות
זו על המפיק גמאך פעולות ההסדר והמדידה,
וכאז היא לצוות להוכיח זכות זו ולפתוח
מחדש את התעלה כפי שהייתה קודם לכן, ללא
שום פיצו, וההלטה בענין זה תהיה טלפית

סעיף 25 - מותר לגבות תל אגרות או הוצאות הקשורות בהסדר
הקרקעות והמים לפי הוראות חוק גביית מס אדמות
"מירז".

* חוק לפי חוק מס" 8 לשנת 1955. (ע.ד. 1214 מיום 55-56)

סעיף 26 - הוראות סעיפים 11, 12, 13, 14 ו-15 לחוק
תיחום הקרקעות, מדידתם ושומתם מס' 42 לשנת
1953*** חזוניה על כל הפעולות שתבצענה לפי
חוק זה.

סעיף 27 - מועצה השנים, באישור הוד מלכותו, רשאית להתקין
חקנות ביחס לעניינים הבאים:

1 - האגרות שיש לגבותן עבור המשפטים המוגשים
בפני בית-הדין להסדר הקרקעות והמים.

2 - האגרות שיש לגבותן עבור הרישום בפנקסים
של הזכויות הרשומות בלוח הרישום.

3 - שימת העבודה במחלקות הרישום בנוגע לעסקות
הקשורות בקרקעות ובמים שבהם נשלם ההסדר.

4 - הקרקעות המיוחדות לטובת הציבור, כמו
גרנות, מקומות מרעה וכדומה.

5 - השיטה שיש לנקוט בה בביצוע עסקות רישום
הקרקעות או המים בכל אזור הסדר החל
מפרסום צו ההסדר הנזכר בסעיף 5 לחוק זה
ועד שייפתח פנקס חדש לפי סעיף 16 לחוק
זה.

סעיף 28 - בטלים החוקים והחקנות דלקמן:

1 - חוק הסדר הקרקעות מס' 9 לשנת 1937.

2 - חוספת לחוק הסדר הקרקעות מס' 34 לשנת
1943.

*** חוקן לפי חוק מס' 75 לשנת 1953 (ע.ר. מס' 1188
מיום 1.10.1955).

3 - החקנות שהותקנו לפי סעיף 12 לחוק הסדר
הקרקעות לשנת 1937.

4 - חקנות הסדר הקרקעות מס' 1 לשנת 1939.

5 - חקנות הסדר הקרקעות מס' 1 לשנת 1943.

6 - חקנות רישום הקרקעות מס' 1 לשנת 1940.

7 - החוקים והחקנות הפלסטינאיים של זכויות
הקניין בקרקעות ורישומן.

8 - סעיפים 1 עד 15 לחוק הסדר המים מס' 38
לשנת 1946.

9 - חקנות הסדר המים מס' 1 לשנת 1946.

10 - כל חחיקה ירדנית או פלסטינאית אחרת שנחקקה
לפני חקיקת חוק זה במידה שהיא עומדת
בסתירה להוראות חוק זה.

סעיף 29 - ראש הממשלה, שר המשפטים ושר האוצר ממונים
על ביצוע הוראות חוק זה.

26.5.1952

עבד אלה אלכליב אבראהים האם חופיק אבו אלהדא

עבדור אלחלים אלחמוד עארף ענבתאוי חופיק אבו אלהדא
שר האוצר שר המשפטים ראש הממשלה